

DIRECCIÓ GENERAL D'IMMIGRACIÓ

Estratègies i actuacions en immigració

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració
Direcció General d'Immigració

ÍNDEX

Presentació	7
1. Breu descripció de la població immigrada a les Illes Balears	9
2. Política d'immigració: principis, objectius i eixos d'intervenció	14
Eix I: Acolliment	20
Eix II: Educació	25
Eix III: Ocupació	31
Eix IV: Habitatge	36
Eix V: Serveis socials	40
Eix VI: Salut	45
Eix VII: Infància i joventut	49
Eix VIII: Igualtat de tracte	54
Eix IX: Dona	58
Eix X: Participació	63
Eix XI: Sensibilització	68
Eix XII: Codesenvolupament	72
Actuacions 2008	75

Presentació

A les Illes Balears, com a la resta de l'Estat, l'afluència de població immigrada s'ha distingit per un ritme accelerat, fins al punt que en el temps transcorregut de la dècada actual la població estrangera amb permís de residència ha crescut el 372%; en aquests moments, amb dades del mes de desembre de 2007, el nombre de persones immigrades ha arribat a 166.936. Amb això es vol assenyalar que l'afluència migratòria ha registrat, des del punt d'inflexió de l'any 2000, una evolució brusca i sobtada: el fet que en set anys la població hagi crescut en més de 120.000 actius implica que el fenomen migratori sigui l'esdeveniment sociològic actual més significatiu. I d'aquest creixement exponencial, accelerat i en bona part imprevis, pot deduir-se'n la forta pressió que pateixen els nostres serveis socials, sanitaris, educatius i ocupacionals.

Repasant breument els antecedents, pot afirmar-se, sense gaire reserva, que no hi va haver polítiques d'immigració abans del govern del Pacte de Progrés, que va ser quan es varen sistematitzar per primer cop un conjunt de mesures per afrontar els problemes derivats del fenomen migratori, encara que en aquell moment tenia una magnitud poc rellevant: l'Pla d'Atenció a les Persones Immigrades, nascut de la participació i l'acord amb agents i entitats socials; creació del Fòrum de la Immigració; creació d'una xarxa d'oficines d'atenció a la persona immigrada; formació i contractació d'especialistes en mediació intercultural, etc. Polítiques incipients basades en una concepció de la immigració causada principalment pel fet econòmic i que patiren, en part, d'una manca de desplegament, ja sigui perquè els recursos que arribaven del Ministeri de Treball i Afers Socials (l'anomenada subvenció global) i del Fons Social Europeu (Equal) eren escassos, o perquè la immigració no era encara un fenomen social de primer ordre, és a dir, un objectiu polític prioritari.

Quan torna el PP al Govern, l'any 2003, la població immigrada s'havia triplicat i ja se'n podia preveure el creixement que més endavant s'ha produït. La política d'immigració va canviar en mans del Partit Popular, i tot el que s'havia dissenyat

en l'etapa anterior es va diluir en un conjunt desmanegat de mesures, dispersades entre el gest polític, el clientelisme feroç i la confusió entre folklore, cultura i integració. Surt a la llum el II Pla Integral d'Atenció a les Persones Immigrades de les Illes Balears, caracteritzat per la seva pobresa conceptual i una manifesta manca d'ambició, un pla que es presenta sense la participació i la ratificació social; el Fòrum va ser reformat, que engreixà en la part de representació institucional i quedà desnaturalitzat en la seva funció consultiva. En aquesta etapa de govern es varen mantenir les subvencions globals, i creixen poc pel que fa a la quantia fins al 2005, data en què des del marc de cooperació l'MTAS s'injecta a les comunitats autònomes, mitjançant els anomenats fons de suport, més recursos econòmics per afrontar un problema que ja és apressant; de fet, la gestió d'aquests fons, estructurats des del 2006 en el Pla Estratègic de Ciutadania i Integració, és el que va motivar, en bona part, la creació de l'anterior Conselleria d'Immigració i Cooperació.

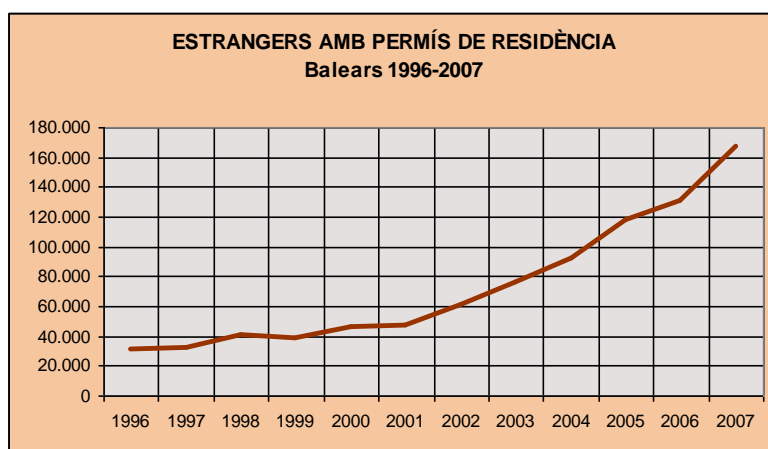
En l'actualitat, el Govern s'enfronta al moment més expansiu del fenomen migratori; basta saber que l'any 2007 la població immigrada amb permís de residència va augmentar en 19.475 registres, als quals s'ha d'afegir un nombre gens menyspreable d'irregulars. Es trobam, igualment, davant la inèrcia que ha generat una política de clientelisme que ha pervertit en bona mesura la finalitat dels recursos transferits des del Pla Estratègic nacional. I, sobretot, atesa la complexitat de la situació i de les directrius que articulen el Pla Estratègic de Ciutadania i Integració, som davant la urgència d'establir una política d'immigració ben definida i la necessitat d'estructurar-la des de diversos àmbits de l'Administració autonòmica. El que a continuació es presenta és el desenvolupament de l'adequació del Pla nacional a l'especificitat de les Illes Balears i, com es veurà, la transversalitat que imposen les seves accions obliga a la coordinació, a una acció conjunta de govern que justifica plenament l'existència de la Comissió Interdepartamental.

1. Breu descripció de la població immigrada a les Illes Balears

Atès el caràcter d'aquest document no pot fer-se una descripció detallada de la població immigrada a les Illes Balears, per la qual cosa ens limitarem a les dades globals i a posar l'èmfasi en algunes de les variables que tenen relació directa amb els problemes en els quals s'ha d'actuar.

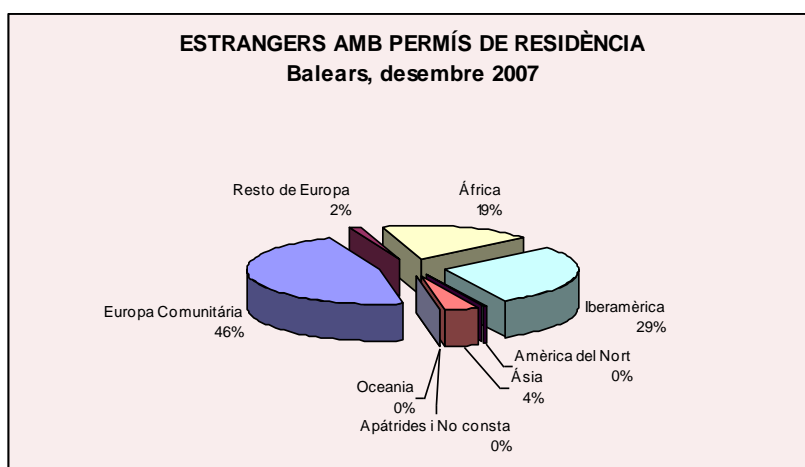
En primer lloc, el gràfic següent ens dibuixa una evolució que, com ja hem dit, és uniformement accelerada des de l'any 2000; cal que indicar, per altra part, que quantitativament el traçat és molt similar al que es presenta al conjunt de l'Estat.

De 30.709 estrangers amb permís de residència de desembre de 1996 s'ha passat a 166.936 de 2007, la qual cosa representa un creixement net del 543,6% en només una dècada. Les Illes Balears mantenen la taxa més alta de l'Estat d'estrangers amb permís de residència (sobre el padró), l'afiliació d'aquests a la Seguretat Social és aproximadament del 18% i el nombre de targetes sanitàries sobrepassa les 200.000. Aquestes dades serveixen de pinzellades amb les quals donar una idea de la magnitud del fenomen. Per altra part, si l'any 1996 el percentatge d'europèus sobre el total de la població estrangera era del 74,1%, el

desembre de 2007 els residents originaris de la Unió Europea s'han reduït al 48,1% (encara que la Unió s'ha ampliat fins a 25 estats membres). La distribució de la població per lloc de procedència queda reflectida en el gràfic següent.

Consignant només les dades més significatives, i per ordre d'importància, dels 80.337 estrangers d'origen comunitari, que representen el 48,1% del total d'estrangers regularitzats dia 31 de desembre de 2007, 18.271 eren alemanys (22,7%), 14.973, del Regne Unit (18,6%), 10.970, italians (13,6%), 8.565, romanesos (10,7%), i 7.103, búlgars (8,8%); és a dir, aquestes cinc nacionalitats aglutinen el 74,5% del total de comunitaris residents.

La segona població estrangera numèricament important és la iberoamericana: 45.438 persones que representaven, en les dades esmentades, el 27,2% del total. D'aquestes, 13.729 eren equatorianes (30,2%), 9.322, colombianes (20,5%), 7.964, argentines (17,5%), i 2.798, uruguaianes (6,2%); en aquestes quatre nacionalitats es concentra el 74,4% de la immigració iberoamericana.

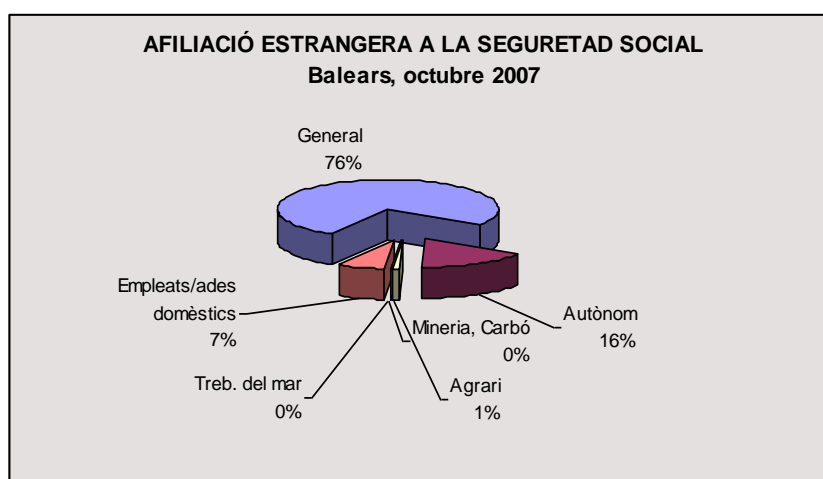
La tercera és l'africana, amb 30.866 residents, el 18,5% del total. Entre aquests la població marroquina és la més nombrosa, amb 23.178 persones (el 75%); de la resta cal destacar les 2.146 persones que provenen de Nigèria (6,9%) i les 2.096 que ho fan de Senegal (6,8%).

D'Àsia, 7.025 residents en total, les poblacions més nombroses són la xinesa, amb 3.967 (55,5%), i la filipina, amb 1.223 (17,4%).

Sobre el total de la població estrangera de què tractam el 47,9% són dones, taxa que està una mica per sobre de dos punts percentuals respecte de la mitjana nacional (45,6%). La mitjana d'edat de la població és de 35,6 anys, i la mitjana nacional és de 33,2 anys. Per grans grups d'edat, el 12% està comprès entre 0 i 15 anys (edat d'escolarització obligatòria), el 82%, entre 16 i 64 anys, i el 6,1% és major de 64 anys. Aquestes distribucions per edat i sexe s'expliquen perquè la qüestió econòmica és la causa principal de la immigració, cosa que, per la resta, es reflecteix amb molta nitidesa en les dades obtingudes per l'Enquesta de població activa (EPA) sobre les taxes d'activitat.

En efecte, si a les Illes Balears la població d'origen espanyol té una taxa d'activitat del 63%, la de residents comunitaris arriba al 69,5%, i la dels extracomunitaris, al 80,3%. L'afiliació estrangera a la Seguretat Social (mitjana anual de l'any 2007) es distribueix com s'esmenta en el gràfic següent: el 70,8% en el règim general, el 19% en el d'autònoms, el 8,7% en el d'empleats i empleades a domicili i el 1,5% en l'agrari (no es comptabilitzen aquí els treballadors estrangers temporers que venen a treballar, principalment al camp).

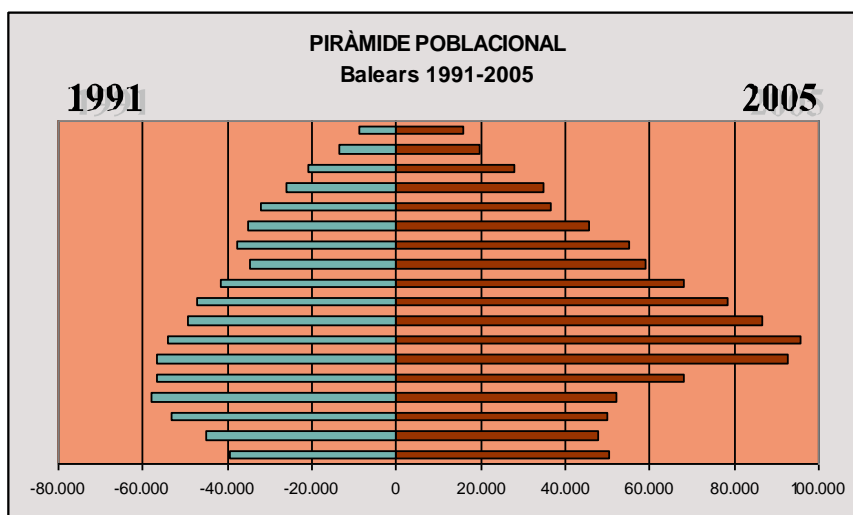
Un cop regularitzats, i prescrit el període de temps legal en el qual han de quedar subjectes al sector de la producció per al qual varen ser contractats, els treballadors immigrants poden renovar el permís i accedir a qualsevol sector i activitat productius, la qual cosa a les Illes Balears esdevé principalment amb l'hoteleria i la construcció.

Respecte al mercat laboral, la incorporació de la mà d'obra immigrant coincideix amb fets que estant canviant l'estructura sociodemogràfica i les mateixes relacions laborals, i a la vegada n'és la causa. Per una banda, la jubilació laboral de la cohort de treballadors dels seixanta, circumstància que permet renovar de forma poc traumàtica una part de la mà d'obra; per l'altra, l'estancament del flux migratori peninsular, induït en part per la reducció de les expectatives de feina i també per la reactivació o el desenvolupament de les economies de les seves comunitats d'origen (segons els registres dels cens, des de 2001 a 2007 la població resident en Balears nascuda en una altra comunitat autònoma va créixer en 20.006 registres, el 8,8%, mentre que el creixement de la nascuda en un altre país va ser de 124.252, el 244%); també l'obertura de l'oferta (o l'increment de la demanda de mà d'obra, si es prefereix), en concret l'ampliació permanent de les activitats recollides en el Catàleg d'ocupacions de difícil cobertura, amb clares i sovint greus repercussions en l'articulació de la negociació col·lectiva; per últim, les possibilitats de control, il·legalitat i baixos costos laborals d'aquesta força de treball, la qual cosa la fa ser més "competitiva", per dir-ho amb un terme en ús que en aquest supòsit cobra tot el seu sentit pejoratiu. L'ús i abús d'aquestes possibilitats incorpora al mercat laboral un efecte de dúmping social amb clares i funestes repercussions sociològiques. En efecte, entre la població autòctona germina la idea, errònia sens dubte, que la degradació de les condicions laborals es deu en bona mesura al comportament laboral dels treballadors immigrants; idees com aquestes fonamenten el que s'ha anomenat "nou racisme". Innecessari és insistir en l'important paper que, sobre això, poden i han de jugar els agents socials, això és, les organitzacions empresarials i sindicals.

L'impacte dels fluxos immigratoris en la piràmide de població de les Illes Balears pot apreciar-se en el gràfic que es mostra a continuació. Prenent com a font l'IBAE, des de l'any 2000 fins al 2005 els creixements de les poblacions espanyola i estrangera varen ser els següents: en el tram de 0-15 anys els espanyols varen créixer el 0,7% i els estrangers, el 240,6%; en el tram de 16-64 anys els primers ho

varen fer el 5,4% i els segons, el 197,2%; en el tram de 64 i més el 4,7% i el 59,5%, respectivament. Aquestes dades ens donen una idea aproximada de la pressió experimentada en el sistema educatiu (primer tram), en el mercat laboral en els moments d'entrada, permanència i sortida (segon tram) i en els serveis d'assistència i socials propis de la tercera edat. A tot això, s'hi han d'afegir els problemes sanitaris, d'habitatge, etc.

2. Política d'immigració: principis, objectius i eixos d'intervenció

La primera necessitat que se'ns imposa és la de precisar l'objecte de les nostres intervencions, és a dir, el concepte de persona immigrada; i nostra precisió ha de ser fonamentalment política, la qual cosa no té per què coincidir amb les etiquetes sociològiques. Hem d'entendre que les causes de la immigració són principalment econòmiques i que la persona immigrada és aquella amb mitjans econòmics escassos que es desplaça per vendre en altre país la seva força de feina. Com ja es va fer en el I Pla Integral d'Atenció a les Persones Immigrades, a efectes netament polítics, això du a considerar persona immigrada aquella d'origen estranger que no té de mitjans econòmics, i estrangera, aquella que té mitjans. El concepte d'immigració econòmica evoca, a la vegada, la forta relació entre els fluxos migratoris, el món laboral i el risc d'exclusió social, la qual cosa va més enllà de considerar el fenomen només des de la perspectiva demogràfica, sociològica o administrativa.

Potser convingui afegir-hi una breu reflexió. S'estengué la falsa idea que els treballadors immigrants que ens han arribat no tenen, en general, qualificació professional. El cert és que emigren els més qualificats, és a dir, els que tenen més probabilitat de sobreviure laboralment en un nou i desconegut mercat de treball. Aquesta emigració, que és de qualitat, repercuteix negativament en els països emissors, ja que implica una descapitalització de la seva mà d'obra. En aquest sentit, les polítiques immigratòries d'alguns països europeus (Gran Bretanya i Alemanya, per exemple) o la tendència a la mateixa Unió Europea d'incentivar la immigració d'alta qualificació professional (la targeta blava) no tindran més que conseqüències funestes en el desenvolupament econòmic i social dels països subdesenvolupats, perquè implica empobrir-ne el capital humà.

Parlam d'immigració i persones immigrades i, sense adonar-nos-en i per pura necessitat d'acomodar la nostra percepció, recream un concepte simple i singular; fem abstracció de la realitat. No obstant això, llevat del fet econòmic, que com a causa podríem dir que és el comú denominador, res és homogeni en el

fet migratori: sol succeir, i així està passant en aquest món globalitzat, que els fluxos migratoris siguin múltiples, diferents i asincrònics, i que aquesta diversitat estigui generant una societat plural però segmentada. No convé ignorar, per tant, que partim d'una allau de llengües, hàbits, costums i cultures, d'una multiplicitat de la qual emana una tendència a la disgregació.

La política d'immigració té un primer moment en l'acolliment i un altre de posterior en l'assentament o arrelament de les poblacions immigrades, i en ambdós el termini que s'imposa és el d'integració. Recordem que en els principis bàsics comuns per a la política d'integració dels immigrants a la Unió Europea, aprovats pel Consell de la UE i pels representants dels governs dels estats membres el 19 de novembre de 2004, es defineix la integració com "un procés bidireccional i dinàmic d'ajust mutu per part de totes les persones immigrades i residents dels estats membres".

En el nostre país, més enllà de les moltes casuístiques que poden donar-se, són tres les vies principals de regulació de les fluxos: la contractació per contingent (contractació adscrita a un sector o activitat de la producció, i que pot ser estable o temporal), la contractació en alguna de les activitats establertes en el Catàleg d'ocupacions de difícil cobertura, i el reagrupament familiar (que afecta els cònjuges, els pares i els fills menors de 18 anys o majors amb discapacitat). A tot això, s'hi hauria d'afegir la via extraordinària de l'"arrelament", és a dir, la possibilitat d'obtenir una autorització de residència per circumstàncies excepcionals per a les casuístiques establertes en l'article 45 del Reial decret 2393/2004, de 30 de desembre, de desplegament de la Llei d'estrangeria (arrelament laboral, social, raons humanitàries, etc.). Si bé la regularització ha d'interessar-nos perquè possibilita i defineix els àmbits d'integració, és a dir, la intervenció social, hem de tenir present que tant en l'arribada com en l'arrelament actuen sempre, i en paral·lel amb tot això, xarxes socials i econòmiques informals de canalització dels fluxos, acollida i reforços de la identitat cultural, la qual cosa té com a funció amortir les possibles conseqüències psicològiques i socials del desarrelament que produeix l'emigració i que té efectes difusos i sovint contraris a la integració. Explicitam l'existència d'aquest doble univers formal i informal per deixar constància d'una de les nostres tesis de partida: no es poden fer polítiques d'immigració sense disposar de les estructures socials, formals i informals, de les persones immigrades (que s'expressen principalment a través de les seves

associacions). Perquè, en efecte, considerant inevitable la direcció que està prenent l'evolució de les societats complexes occidentals, no es tracta d'amortir l'impacte en nostra societat i en la nostra qualitat de vida de la "invasió" d'una població aliena una part important dels membres de la qual aspira a l'assentament definitiu, la qual cosa seria una mena de defensa estèril, sinó d'assumir la pluralitat social entesa com a fruit enriquit d'aquest procés bidireccional, dinàmic i d'ajust mutu de què parlàvem abans, procurant, això sí, que els múltiples segments socials no derivin cap a una societat fragmentada i rodejada per tot arreu d'illes ètniques, lingüístiques o culturals. Per una altra part, s'hauria de subratllar la falsedat de la idea que aquesta pluralitat social posa en perill la identitat cultural de la societat d'acolliment. En general, la primera generació de persones immigrades tendeix a integrar-se i suporta com pot les contradiccions socials, culturals i ideològiques; la segona generació ja és, malgrat les diferències ètniques o culturals, autòctona, i els seus problemes no es generen per la necessitat de conjugar dos móns, sinó per procurar no ser tractats com a estrangers en el que ja el seu propi i únic país. Les darreres revoltes a França no es varen produir per un afany d'assentar diferències, sinó ben al contrari, pel malestar de ser tractats, per raó de l'origen dels pares, com a ciutadans de segona.

El Pla Estratègic de Ciutadania i Integració 2007-2010, aprovat pel Consell de Ministres el febrer de 2007, fonamenta les seves accions en tres principis polítics que compartim plenament:

1. El *principi d'igualtat i no-discriminació*, es a dir, la plena equiparació de drets i obligacions de les poblacions immigrades i autòctones, dins el marc dels valors constitucionals bàsics.
2. El *principi de ciutadania*, la qual cosa implica el reconeixement de la plena participació cívica, social, econòmica, cultural i política de les persones immigrades.
3. El *principi de la interculturalitat*, com a mecanisme d'interacció entre les persones de distints orígens i cultures, dins la valoració i el respecte de la diversitat cultural.

En consonància amb tot això, **igualtat**, **ciutadania** i **convivència** han de ser els pilars sobre els quals s'han de sustentar les nostres polítiques d'immigració. I

posarem l'accent en la ciutadania, és a dir, que és des del contracte social, lliure de prejudicis i moralismes des d'on es deriven tots els deures i els drets de qualsevol persona que visqui i treballi en la nostra societat.

De les premisses que en el Pla Estratègic antecedeixen aquests principis hem de destacar aquestes:

- La necessitat d'adoptar un enfocament global en les polítiques d'immigració.
- La convicció que la responsabilitat del procés d'integració i de la seva gestió ha de ser compartida per les distintes administracions, els actors socials, incloent-hi la població immigrada, i el conjunt de la societat.
- La idea que les polítiques d'integració han de dirigir-se a la ciutadania en conjunt i que les actuacions públiques han d'anar adreçades a promoure i garantir l'accés normalitzat de la població immigrada als serveis públics i privats de caràcter general.

La nostra insistència en el Pla Estratègic de Ciutadania i Integració no és només perquè en compartim els fonaments, encara que hi trobam a faltar una perspectiva de classe més clara; el Pla Estratègic 2007-2010, dotat a escala estatal amb 2.005.017.091 euros, és, ara per ara, la nostra principal font de recursos, cosa que vol dir que, malgrat l'ampli marge que deixa, hem de subjectar-nos als eixos i a les mesures que s'hi estableixen, és a dir, al sentit finalista de les partides pressupostàries. El que econòmicament aporta la l'Administració de la Comunitat Autònoma ha d'estar igualment subordinat als objectius finalistes.

Els tres principis finalistes anteriors han esdevingut, per necessitats operatives de qualsevol pla, en un seguit d'objectius generals sobre els quals elaborar posteriorment els eixos, les mesures i les actuacions concrets. En el Pla Estratègic nacional se n'estableixen deu:

1. Reconèixer drets civils, socials, econòmics, culturals i polítics plens a les persones immigrades.

2. Adequar les polítiques públiques, especialment l'educació, l'ocupació, els serveis socials, la salut i l'habitatge, a les noves necessitats que es plantegen amb la presència de població immigrada. Aquesta adequació ha de ser tant quantitativa, per respondre a l'increment dels nous ciutadans i usuaris que han de rebre els serveis públics, com qualitativa, per gestionar la diversitat de les noves demandes, i incorporar-hi els elements interculturals necessaris.
3. Garantir l'accés de la població immigrada als serveis públics, especialment a l'educació, a l'ocupació, als serveis socials, a la salut i a l'habitatge, en igualtat de condicions amb la població autòctona.
4. Establir un sistema d'acolliment per a persones immigrades novingudes i per a persones immigrades en situacions d'especial vulnerabilitat, fins puguin als serveis públics generals.
5. Fomentar entre els ciutadans i les ciutadanes immigrants el coneixement dels valors comuns de la Unió Europea, dels drets i les obligacions de les persones residents en Espanya, de les llengües oficials en els diversos territoris de l'Estat i de les normes socials de convivència de la societat espanyola.
6. Lluitar contra les diverses manifestacions de la discriminació, el racisme i la xenofòbia en tots els camps de la vida social, tant en l'àmbit públic com en el privat.
7. Introduir la perspectiva de gènere, tant en l'elaboració de polítiques en el camp de la integració de la població immigrada com en la seva aplicació.
8. Fomentar polítiques i experiències de codesenvolupament amb els països de procedència de les persones immigrades.
9. Afavorir la comprensió per part de tota la societat espanyola del fenomen migratori, millorar la convivència intercultural, valorant la diversitat i fomentant valors de tolerància i respecte, i donar suport al manteniment i al coneixement de les llengües d'origen de les persones immigrades.
10. Estimular polítiques públiques de les distintes administracions i de la societat civil que fomentin la integració de la població immigrada i la cooperació en aquest camp.

La consecució d'aquests objectius generals passa per un seguit d'objectius específics, programes, mesures i accions articulades en dotze grans eixos temàtics o, si ho volem dir d'una altra manera, àmbits d'intervenció social. Són els

següents: **acolliment, educació, ocupació, habitatge, serveis socials, salut, infància i joventut, igualtat, dona, participació, sensibilització i codesenvolupament.** Entenem que la gestió del pressupost i el tractament administratiu del Pla requereix una acotació d'aquest tipus, però que, en general, qualsevol acció travessa transversalment diversos d'aquests eixos.

Per acabar aquest preàmbul, i abans d'entrar en el desenvolupament del Pla Estratègic que proposarem per a les Illes Balears, voldríem fer una darrera reflexió. Com es desprèn de la seva lectura, el Pla Estratègic nacional és, en realitat, un pla de xoc. I no pot ser altra cosa, ja que intenta afrontar una realitat social nova caracteritzada per una eclosió, en sentit estricte, de la població immigrada (que no immigrant), i conduir-la cap a una normalitat que ja no pot ser la mateixa que la hi havia prèviament. Creiem que qualsevol política sobre immigració ha de tendir a procurar una normalitat social, fins al punt de poder afirmar que la millor política d'immigració és la que no existeix per innecessària.

Eix I: **ACOLLIMENT**

D'acord amb el Pla Estratègic, l'acolliment "comprèn totes les mesures de suport destinades a dotar les persones immigrades dels coneixements i les habilitats necessaris per desenvolupar-se autònomament en la societat i tenir accés, en igualtat de condicions amb els ciutadans autòctons, als recursos i als serveis socials de caràcter general". Proposa distingir els tipus següents: *a*) acolliment de caràcter general, que és l'acollida de persones en situació d'especial vulnerabilitat, i *b*) acolliment especialitzat (asil, refugiats, dones, menors).

D'acord amb la nostra consideració, en relació amb les accions compreses en aquest eix d'intervenció no farem distinció entre les persones immigrades regularitzades i les que estan en situació d'irregularitat (la majoria de les quals empadronades, ja que d'aquesta manera poden tenir accés a la targeta sanitària, a l'educació i als serveis socials; són molts pocs els irregulars sense empadronar).

El Pla Estratègic recull un diagnòstic sobre les deficiències que es registren en tot l'Estat en relació amb aquesta primera fase d'acolliment, deficiències que també són presents a les Illes Balears:

- Inexistència de registres, protocols homologats i sistemes normalitzats de recollida d'informació.
- Deficiències dels serveis dels ajuntaments, que s'haurien de reforçar perquè és el municipal l'àmbit primer i propi de l'assentament i la convivència.
- Necessitat de reforçar les associacions d'immigrants i les organitzacions no governamentals, que compleixen també un paper clau en els processos d'inserció social.
- Inexistència de programes d'acolliment sistematitzats en l'àmbit educatiu, concretament en els centres escolars.
- Deficiències en els protocols d'acolliment i atenció als treballadors estrangers que arriben amb autorització de temporada.

De les mesures enquadrades en els sis programes que presenta l'eix recollim aquelles en què la comunitat autònoma ha treballat o el desenvolupament de les quals és factible.

- **Mesura 1.1.** Foment del disseny i l'aplicació de mòduls introductoris a la societat d'acollida dirigits a proporcionar orientació i informació bàsica sobre normes i valors fonamentals de la societat d'acolliment, drets i obligacions, coneixement de les institucions, etc.
- **Mesura 1.2.** Homologació dels mòduls introductoris a la societat d'acolliment i acreditació de la seva participació.
- **Mesura 1.3.** Foment de les actuacions adreçades a l'ensenyament de les llengües de la societat d'acolliment.
- **Mesura 1.4.** Homologació dels cursos d'aprenentatge de les llengües i acreditació de la participació de les actuacions.
- **Mesura 2.4.** Promoció de projectes d'acolliment integral vinculats a la inserció laboral de col·lectius específics: treballadors, temporers i treballadors amb visat de recerca de feina, incloent-hi actuacions de preacolliment en origen.
- **Mesura 2.5.** Promoció de projectes d'acolliment integral basats en la intermediació social per a persones procedents de processos de reagrupament familiar.
- **Mesura 2.6.** Promoció de bones pràctiques empresarials i sindicals en matèria d'acolliment dels treballadors immigrants i suport a les actuacions de les organitzacions empresarials i sindicals en l'elaboració i la pràctica de protocols d'acolliment a les empreses.
- **Mesura 2.8.** Promoció de projectes d'acolliment que tinguin en compte les característiques i les necessitats específiques de les dones en els procediments d'acolliment.

- ❑ **Mesura 2.9.** Promoció de la implicació de la societat receptora com a participant actiu en els procediments d'acollida a nousvinguts.
- ❑ **Mesura 4.1.** Ampliació de la capacitat dels dispositius d'acolliment concertats amb altres administracions públiques i amb entitats privades.
- ❑ **Mesura 5.1.** Harmonització dels protocols d'actuació dels dispositius d'acolliment a partir de l'establiment i l'homologació de criteris mínims de qualitat.
- ❑ **Mesura 5.2.** Harmonització dels registres de dades dels usuaris de la xarxa d'acolliment.
- ❑ **Mesura 5.4.** Realització d'estudis d'avaluació i anàlisi de qualitat dels programes i dels serveis d'acolliment desenvolupats.
- ❑ **Mesura 5.5.** Suport a la formació de professionals a l'àmbit de l'acolliment.
- ❑ **Mesura 5.6.** Foment de la investigació i transferència de bones pràctiques en matèria d'acolliment.
- ❑ **Mesura 6.1.** Elaboració i difusió d'un mapa catàleg de dispositius d'acolliment.

A les Illes Balears, i fins avui, tot el que s'ha esmentat anteriorment del Fons de suport a l'acollida i integració social d'immigrants de 2005 i del que estableix el Pla Estratègic, s'ha traduït en el següent:

- Accions formatives dirigides a l'ensenyament de les llengües oficials de les Illes Balears i mòduls introductoris a la societat d'acolliment. Sense homologació de continguts, ni acreditació, ni anàlisi prèvia de necessitats formatives ni avaluació de resultats; les accions tampoc no es varen estructurar en un pla formatiu global.
- Xarxa d'Oficines d'Informació als Immigrants (OFIM) i Casal d'Immigrants. Xarxa de gestió concertada amb el Consell Insular de Mallorca, l'Ajuntament

de Palma i el Consell Insular de Menorca. De desigual rendiment, sense criteris d'avaluació i qualitat dels serveis.

- Accions concertades de mediació intercultural amb les corporacions locals. Inexistència de protocols d'acolliment, manca de coordinació en els àmbits insular i autonòmic, manca de seguiment i avaluació dels resultats. Escassa formació dels professionals dedicats a la mediació.

Considerant que, en efecte, l'acolliment representa un moment estratègic en el procés de la inserció sociolaboral i la integració social de les persones immigrades, és necessari posar l'èmfasi en les mesures i les accions que s'hi adrecen. Sobre això, per a aquest mandat de govern i dins les competències i recursos que en són propis, la Direcció General d'Immigració es proposa els objectius següents:

1. **Pla de formació** que compregui les accions destinades a l'ensenyament de les llengües oficials de les Illes Balears, mòduls introductoris al funcionament i trets de la societat balear, cursos que possibilitin l'accés a la formació reglada i a la formació professional, pla específic i continu de formació de mediadors. Establiment normatiu de les convocatòries anuals, especificant els trets, les condicions i les obligacions dels centres o entitats formatives, homologació de continguts i mecanismes de control, seguiment i avaluació dels resultats, barems econòmics i criteris de justificació comptable.
2. **Pla de mediació i dinamització comunitària.** Establiment de protocols normalitzats d'acolliment i sistema normalitzat de recollida d'informació. Suport als serveis municipals. Coordinació de la mediació en els àmbits insular i autonòmic. Establiment de protocols d'actuació i objectius. Seguiment, avaluació i sistema de qualitat dels serveis de mediació. Incorporació de les associacions de persones immigrades i les organitzacions no governamentals en els processos de mediació. Investigació i transferència de bones pràctiques en matèria d'acolliment. Els àmbits en els quals ara s'intervé són el municipal i el sanitari, la intenció es ampliar-ho a l'educatiu i al laboral.

3. **Xarxa d'oficines d'informació i punts d'atenció a la persona immigrada.**
Necessàries en la mesura en què es mantinguin els fluxos migratoris anuals dels darrers anys, però amb tendència a reduir-les. Si els principis que ens animen són el d'igualtat, ciutadania i convivència, com hem dit, s'ha de procurar integrar-los graduament en la xarxa de serveis socials municipals.

4. **Suport a les associacions de persones immigrades,** en les funcions de mediació en el moment de l'acolliment. Establiment de convocatòries anuals d'ajuts a projectes que responguin a aquest objectiu, regular-los normativament incorporant-hi criteris de prioritat com ara la coparticipació en els projectes d'entitats socials locals –associacions de veïns, pares d'alumnes, etc. Renovació del Fòrum de la Immigració.

Per una altra part, com s'ha pogut observar, hi ha mesures que desenvolupar-se requereixen el concurs d'altres departaments de l'Administració autonòmica.

- a) Amb la Conselleria d'Educació i Cultura, amb la finalitat de fixar un protocol normalitzat d'acolliment en els centres educatius.
- b) Amb l'Institut Balear de la Dona, pel fa a la mesura 2.8, això es, al foment de projectes de suport a la dona en el procés d'acollida.
- c) Amb la Conselleria de Treball i Formació, quant a les mesures 2.4, 2.5 i 2.6.

Eix II: EDUCACIÓ

Ja hem comentat que entre els anys 2000 i 2005, en edats entre 0 i 15 anys, la població nacional va créixer el 0,7%, mentre que l'estrangera ho va fer el 240,6%. Les xifres permeten fer-nos una idea de l'impacte de la immigració en el nostre sistema educatiu.

Com es recull en el Pla Estratègic, “en el moment d'incorporació a l'escola, les necessitats específiques de l'alumnat immigrant estan relacionades amb el desconeixement de la cultura, les tradicions, les normes i els hàbits de la comunitat escolar i de la societat d'acolliment i l'adquisició de competències lingüístiques, especialment per a aquells que provenen de països que no són hispanoparlants. Aquestes mancances es tradueixen en la impossibilitat de continuar amb normalitat els processos d'aprenentatge, en la incomprensió i la desorientació davant les diferents situacions de la vida escolar i en la dificultat d'interactuar amb el grup”. En efecte, la immigració ha generat una situació en els centres escolars caracteritzada per l'increment de l'alumnat, la diversitat ètnica, cultural i religiosa, les dificultats idiomàtiques i els diferents nivells formatius i curriculars.

La diagnosi de la situació revela aquestes deficiències:

- Concentració de l'alumnat immigrant en determinats centres escolars. A més, la immigració tendeix a concentrar-se en barris socialment desfavorits amb centres escolars en els quals abunda la problemàtica social, això és, que la escolarització sol produir-se en centres que ja suporten més demandes educatives diferencials i que pateixen una forta pressió sobre els seus recursos humans i materials.
- L'escàs suport, tant formatiu com de recursos, que rep el professorat per afrontar les noves situacions escolars. Es considera necessari, a més, establir dinàmiques de formació, reflexió i acció.

- La necessitat d'accentuar els continguts referits a l'educació en valors, ciutadania i convivència, a fi de contrarestar la tendència a actituds d'intolerància, racisme, xenofòbia o, de manera general, discriminatòries.
- Generalment, i de la mateixa manera que la població autòctona, la poca participació de les famílies d'immigrants en la formació dels seus fills, o per l'escassa disponibilitat de temps, perquè provenen d'hàbits culturals diferents, o per qualsevol altre motiu.
- Les elevades taxes d'abandonament escolar entre l'alumnat immigrant, la qual cosa du a establir programes de qualificació inicial per a l'alumnat major de 16 anys que no té el títol de graduat en educació secundària obligatòria.
- L'escassa presència entre els actius immigrants en la formació professional no reglada, en concret en la formació professional contínua, la dirigida a l'augment de la qualificació o al reciclatge professional.

D'entre les mesures consignades en el Pla Estratègic de Ciutadania i Integració, destacam aquelles en les quals ja s'intervé o es pot intervenir, de manera directa o en col·laboració amb altres departaments de l'administració pública.

- **Mesura 1.2.** Foment de la distribució equilibrada de l'alumnat a través d'actuacions d'orientació i informació sobre la gratuïtat de l'ensenyament en centres públics i concertats i els criteris d'admissió (a les Illes Balears els centres públics suporten una taxa significativament més alta d'alumnat immigrant que la mitjana estatal, i és menor l'assistència als centres concertats).
- **Mesura 2.1.** Foment d'actuacions dirigides a prevenir l'absentisme escolar mitjançant la intervenció d'entorns extraescolars.
- **Mesura 2.2.** Foment d'actuacions dirigides a prevenir l'absentisme escolar de les nines a qui l'entorn familiar assigna prematurament tasques domèstiques i d'atenció a germans menors.
- **Mesura 3.1.** Fomentar la iniciativa de xarxes d'orientació i informació sobre els recursos educatius existents en l'àmbit local.

- ❑ **Mesura 3.2.** Coordinació amb les administracions locals per facilitar l'acompanyament a famílies en la tramitació de l'escolarització.
- ❑ **Mesura 4.1.** Desenvolupament de projectes d'acolliment educatiu en els centres d'ensenyament.
- ❑ **Mesura 4.2.** Promoció de la participació de les famílies autòctones en els programes d'acolliment educatiu.
- ❑ **Mesura 4.3.** Suport a la formació de mediadors interculturals i la seva participació en els programes d'acolliment educatiu.
- ❑ **Mesura 5.1.** Aplicació de programes de suport i reforç educatiu en centres d'educació primària i secundària.
- ❑ **Mesura 5.2.** Foment d'accions que permetin compensar els efectes de situacions de desavantatge social per assolir els objectius de l'educació i la formació.
- ❑ **Mesura 5.3.** Suport al professorat en les tasques de reforç educatiu.
- ❑ **Mesura 5.4.** Reforç de les actuacions d'educació de l'alumnat immigrant en àrees no estrictament curriculars (alimentació, higiene, etc.)
- ❑ **Mesura 6.1.** Foment del disseny i l'aplicació de cursos innovadors d'aprenentatge de llengües de transmissió i de recursos didàctics adaptats a les diferents necessitats.
- ❑ **Mesura 7.4.** Promoció de les actuacions dirigides a afavorir el coneixement mutu i a eliminar els estereotips que provoquen conductes i actituds racistes i xenòfobes.
- ❑ **Mesura 7.5.** Promoció de la participació de mediadors interculturals en els programes de gestió de la diversitat cultural.

- ❑ **Mesura 8.1.** Activitats de formació del professorat per al foment de valors de respecte a la diversitat i de prevenció de conductes i actituds racistes i xenòfobes.
- ❑ **Mesura 8.2.** Foment de la creació de xarxes de personal docent amb la finalitat d'intercanviar coneixements i bones pràctiques en matèria d'educació intercultural i atenció als alumnes immigrants.
- ❑ **Mesura 8.4.** Suport a programes innovadors de formació-reflexió-acció d'intervenció a l'aula.
- ❑ **Mesura 11.1.** Programes de qualificació professional inicial dirigits a adquirir competències professionals pròpies del nivell 1 i d'inserció sociolaboral.
- ❑ **Mesura 12.2.** Promoció d'activitats d'integració mitjançant la pràctica esportiva i l'eliminació d'obstacles normatius a la participació d'immigrants en totes les modalitats esportives.
- ❑ **Mesura 13.1** Formació específica en interculturalitat al personal dels centres educatius, centres culturals i centres esportius relacionats amb cadascun dels centres educatius.
- ❑ **Mesura 13.3.** Foment de la participació de famílies immigrants en el procediment educatiu dels fills i en les activitats desenvolupades en la comunitat educativa.
- ❑ **Mesura 13.4.** Promoció de l'educació no formal i de les activitats extracurriculars a través de la col·laboració amb ajuntaments i ONG, i de l'articulació amb xarxes socials
- ❑ **Mesura 17.1** Suport a l'aprenentatge de les llengües, els principis i el valors bàsics, la igualtat d'homes i dones, els usos socials i laborals bàsics de la societat d'acolliment.

Com es pot apreciar per la quantitat de mesures enumerades, el camp d'intervenció és molt ampli. Per a aquest eix els criteris que regeixen els fons del

Pla Estratègic han establert una assignació del 55%, de tal manera que dels 5,3 milions d'euros que va rebre l'any 2007 l'anterior Conselleria d'Immigració i Cooperació, 2,9 milions foren transferits a la Conselleria d'Educació i Cultura. Sobre això, el problema que hem trobat és greu, perquè no s'ha establert cap conveni entre ambdues conselleries ni s'han especificat ni quantificat els programes, les mesures i les accions que s'han de desenvolupar. Del que va fer durant l'any 2007 l'anterior Govern, no n'hi ha constància.

Quant al fet que la Conselleria d'Afers Socials, mitjançant la Direcció General d'Immigració, és la responsable davant l'Administració central de la bona gestió dels fons, es fa necessari establir un conveni amb la Conselleria d'Educació i Cultura en el qual s'especifiquin amb nitidesa els objectius, les mesures i les accions que s'han de dur a terme, i també les partides pressupostàries corresponents. En tot cas, la Direcció General d'Immigració entén que les qüestions següents són prioritàries:

- a) Tots els problemes derivats de l'absència de protocols i mesures destinats a facilitar l'acolliment escolar, això és, l'adequació de cada alumne al nivell formatiu que li correspongui procurant a la mateixa vegada que les diferències lingüístiques o culturals impactin el mínim possible en el desenvolupament normal de classes i cursos. Ha de plantejar-se la conveniència de dignificar i multiplicar les **aules d'acolliment**, que les entenem com a cursos d'adaptació dels alumnes immigrants al sistema educatiu amb els objectius prioritaris de garantir un ús suficient de l'idioma, l'adaptació al nivell educatiu corresponent i el coneixement del mateix sistema educatiu. A la vegada, cal dotar els centres d'una estructura docent capaç de dinamitzar-les basant-se en projectes d'intervenció.
- b) La concentració de l'alumnat immigrant en centres escolars per les causes comentades abans. S'han d'establir estratègies de **descentralització i distribució de l'alumnat** i propiciar l'ingrés en els centres d'ensenyaments concertats (pel que fa a això, les Illes Balears presenten una de les taxes més baixes de l'Estat).
- c) Mesures dirigides a reduir l'absentisme i el fracàs escolars entre l'alumnat immigrant.

- d) Promoció de la participació de les famílies de persones immigrades en les AMPA.

Per una altra part, per a la majoria de les mesures enumerades anteriorment és exigible i necessària la participació activa tant de les institucions municipals com de les associacions de persones immigrades.

La coordinació amb la Conselleria de Treball i Formació ha de ser fonamental per desenvolupar les accions recollides en la mesura 10.1, és a dir, els programes de qualificació professional inicial dirigit a adquirir competències professionals pròpies de nivell 1 i d'inserció sociolaboral.

Eix III: **OCUPACIÓ**

Atès que l'economia és la causa més important de la immigració, la feina, i per tant l'ocupació, es constitueix en l'eix central. En les relacions sociolaborals trobam, doncs, el primer i més important àmbit de socialització, d'integració, de participació i de contribució de les persones immigrades a la nostra societat.

Per les seves característiques econòmiques i socials les Illes Balears són, en relació amb la mitjana estatal, la comunitat que presenta una de les taxes més elevades d'afiliació a la Seguretat Social de treballadors immigrants, el 18% en el primer semestre de 2007. També en aquest període es varen donar les circumstàncies següents: el 33,2% del total de contractes es feren a persones immigrades, i el 33,1% dels nous llocs de feina creats varen ser coberts per aquestes.

No obstant això, la incorporació de la mà d'obra immigrant al mercat laboral balear presenta unes característiques que si bé no són pròpies sí permeten afirmar que tenen uns trets acusats. En primer lloc, s'hauria de parlar de segmentació laboral perquè la mà d'obra immigrant es distribueix entre pocs sectors productius: a saber, els serveis domèstics, l'hoteleria (en determinats llocs i categories), la construcció, l'agricultura i, de manera totalment difusa, l'economia submergida. En segon lloc, les seves condicions laborals són bastant més precàries, com ho demostren la major taxa de temporalitat entre els treballadors immigrants, les jornades laborals amb pitjors horaris i torns (fet documentat amb estudis nacionals), els majors percentatges de sinistralitat laboral i una retribució salarial més baixa (tant del salari directe com dels salaris indirectes i diferits). Hi afegim, per acabar, que si bé les persones immigrades mantenen una taxa d'activitat més alta també la mantenen de desocupació.

Aquesta situació de segmentació i discriminació laboral no es dona només a les Illes Balears. I és per això que el Pla Estratègic estableix les línies d'actuació següents en el camp de l'ocupació:

- a) Suport a programes d'accés, millora i manteniment de l'ocupació.
- b) Suport a programes de lluita contra la discriminació en l'accés a l'ocupació i en l'ocupació.
- c) Foment de la població immigrada de la iniciativa empresarial, de l'autoocupació i de les empreses d'economia social.
- d) Reforç de la presència de persones immigrades en programes de desenvolupament en el marc de les polítiques actives d'ocupació i de la col·laboració amb entitats d'intermediació laboral.
- e) Suport a programes d'inserció desenvolupats per empreses per a treballadors immigrants nous, en particular per la via de contingents, i també a per a treballadors de temporada.
- f) Suport a programes de gestió de la diversitat de les empreses i organitzacions.
- g) Suport a programes de formació en noves tecnologies.
- h) Formació intercultural transversal dels professionals dels serveis públics d'ocupació i agents de desenvolupament local.
- i) Transferència de coneixements i bones pràctiques.

Aquestes línies prioritàries d'actuació es recullen en els diversos programes i les mesures que es consignen en el Pla Estratègic, però aquí farem menció només d'aquelles en les quals podem desenvolupar algun tipus d'activitat.

- **Mesura 6.1.** Valoració de la presència de les persones immigrades en els diversos programes de polítiques actives.
- **Mesura 6.3.** Difusió de les polítiques actives entre les persones immigrades, especialment de les més rellevants per a la seva integració en el mercat laboral a Espanya.
- **Mesura 6.4.** Promoció de la incorporació dels immigrants a les polítiques actives d'ocupació.
- **Mesura 7.1.** Valoració de la presència de les persones immigrades en els diversos programes d'itineraris integrats d'inserció sociolaboral.

- ❑ **Mesura 7.3.** Harmonització dels dispositius d'itineraris integrats d'inserció laboral.
- ❑ **Mesura 7.4.** Incorporació de les persones immigrades en itineraris.
- ❑ **Mesura 8.1.** Estudi de la situació dels professionals i dels seus trets formatius en els serveis d'atenció a la dependència.
- ❑ **Mesura 8.2.** Inici de programes de formació en paral·lel al desplegament de les accions de la Llei de la dependència.
- ❑ **Mesura 9.1.** Difusió entre les persones immigrades dels programes de suport a iniciatives empresarials, a l'autoocupació i de microcrèdits.
- ❑ **Mesura 9.3.** Suport a programes d'iniciativa empresarial, autoocupació i microcrèdits.
- ❑ **Mesura 9.4.** Estudis sobre experiències empresarials i d'autoocupació desenvolupades per immigrants.
- ❑ **Mesura 10.1.** Preparació de materials específics de seguretat en el treball.
- ❑ **Mesura 10.2.** Campanyes de formació i informació en seguretat en el treball.
- ❑ **Mesura 11.1.** Anàlisi dels protocols d'intermediació laboral en relació amb les persones immigrades i altres col·lectius amb dificultats d'accedir-hi.
- ❑ **Mesura 12.1.** Preparació de materials de formació de professionals de la gestió d'ocupació en el camp de la immigració.
- ❑ **Mesura 13.1.** Estudi dels fluxos de treballadors entre campanyes agrícoles.
- ❑ **Mesura 14.1.** Foment de la investigació i de la innovació en el camp de la immigració, el mercat laboral i les estructures ocupacionals en la societat d'acolliment i en països d'origen de la immigració.

- ❑ **Mesura 14.2.** Elaboració de la difusió de bones pràctiques.
- ❑ **Mesura 15.2.** Foment dels plans d'intervenció de la Inspecció de Treball en el camp de la igualtat de tracte i no-discriminació de les persones pel seu origen racial o ètnic.
- ❑ **Mesura 15.3.** Foment de campanyes d'informació i formació dels drets i els deures dels treballadors en l'àmbit laboral i de la Seguretat Social.
- ❑ **Mesura 16.1.** Preparació de materials sobre igualtat de tracte i d'oportunitats.
- ❑ **Mesura 16.2.** Elaboració de plans de formació sobre igualtat de tracte i d'oportunitats.
- ❑ **Mesura 16.3.** Desenvolupament dels plans de formació.
- ❑ **Mesura 17.1.** Preparació de materials sobre assetjament sexual i de l'assetjament per origen racial o ètnic a la feina.
- ❑ **Mesura 17.2.** Elaboració de plans de formació sobre assetjament sexual i de l'assetjament per origen racial o ètnic a la feina.
- ❑ **Mesura 17.3.** Desenvolupament dels plans de formació.
- ❑ **Mesura 18.1.** Suport a accions innovadores en el camp de la gestió de la diversitat en les empreses.
- ❑ **Mesura 18.2.** Dispositius de difusió de bones pràctiques en gestió de la diversitat en les empreses.

Com es pot comprovar, l'eix de l'ocupació és clarament transversal, molt particularment amb la Conselleria de Treball i Formació, la qual en el Pla Operatiu Europeu (Estratègia de desenvolupament de l'FSE 2007-2013) recull un eix específic destinat a "afavorir la integració social i laboral de les persones immigrades" i se'l dota pressupostàriament. En totes les mesures que afectin aquesta qüestió recollides en el Pla Estratègic i en les quals la gestió entra

plenament en les competències de la Conselleria de Treball i Formació, la Direcció General d'Immigració no pot més que expressar el seu desig de crear un espai de col·laboració en el qual poder aportar els seus coneixements sobre les situacions, les problemàtiques i les necessitats de les persones immigrades i les seves relacions privilegiades amb les associacions que les representen; i, a la vegada, amb la finalitat de poder estructurar una política d'immigració coherent i global, expressar també la seva necessitat de conèixer totes les accions que puguin executar-se referides a la immigració i a la feina, ja que, com hem dit, aquesta és la via més important d'integració social per a les persones immigrades.

Respecte a l'ocupació, en relació amb les qüestions que li competeixen directament, la Direcció General d'Immigració es proposa els objectius següents:

1. Planificar i desenvolupar un pla de formació contínua per als dinamitzadors comunitaris (terme més apropiat, pensam, que el de "mediadors interculturals"). En aquest Pla s'ha d'incorporar un mòdul d'orientació laboral.
2. Dur a terme cursos de formació sobre la gestió d'associacions i entitats sense ànim de lucre, dirigits a les associacions de persones immigrades.
3. Propiciar l'elaboració i el desenvolupament de plans de formació en origen i en la modalitat de codesenvolupament.
4. Fer campanyes de difusió entre les persones immigrades de programes d'iniciatives empresarials, d'autoocupació i microcrèdits.
5. Propiciar campanyes d'informació i formació en matèries de salut laboral i seguretat en el treball entre les persones immigrades (en accions conjuntes amb la Direcció General de Salut Laboral i els agents socials).
6. Propiciar accions innovadores en el camp de la gestió de la diversitat a les empreses (en col·laboració amb la Direcció General de Treball i els agents socials).
7. Fomentar la investigació sobre fluxos migratoris, mercats laborals i estructures ocupacionals (a través de l'Observatori de la Immigració en col·laboració amb l'Observatori Laboral, o bé fomentant les investigacions de tercers).

Eix IV: **HABITATGE**

L'habitatge és una altra de les qüestions clau en el procés d'integració de la població immigrada. Tal com ocorre amb altres sectors de la població espanyola (joves amb ocupacions inestables, famílies monoparentals, famílies amb recursos escassos...), l'accés de les persones immigrades a l'habitatge resulta difícil a causa de la concurrència de dos factors: el seu limitat poder adquisitiu i l'encariment constant dels preus experimentat en la darrera dècada. Tots aquests sectors pateixen les conseqüències del disseny actual del mercat de l'habitatge en el nostre país, caracteritzat per un escàs parquet d'habitatges de lloguer, el dèficit d'habitatges públics en règim de lloguer i el reduït nombre d'habitatges de protecció oficial. La normativa de l'arrendament i la mateixa orientació de la política d'habitatge han jugat, a més, un paper important en la consideració de la propietat com a principal manera de possessió; els nombrosos beneficis financers i fiscals concentrats en l'adquisició actuen també en detriment del lloguer. Es podria dir que la política pública d'habitatge en el nostre país, i a les Illes Balears, és un clar exemple d'això, és una de les dimensions més febles i vulnerables de l'estat del benestar.

L'exclusió residencial, fenomen que comporta l'existència d'un procés de deteriorament de les condicions d'allotjament de les persones implicades, no és un fet exclusiu de la població immigrada, però es indubtable el fet que hi ha factors que contribueixen de manera específica que aquesta exclusió afecti especialment la persona immigrada. Un primer factor seria la discriminació en el mercat d'accés a l'habitatge, patent sobretot en l'actuació dels propietaris i els intermediaris del mercat de lloguer. La discriminació limita el nombre i el tipus d'habitatge susceptibles de ser llogats a la població immigrada, i es contribueix així a la segmentació ètnica del mercat de l'habitatge. Un segon factor serien els recursos de la població immigrada, ja siguin materials, polítics o socials.

Els factors esmentats configuren els tres trets bàsics del problema de l'habitatge entre la població immigrada: segregació espacial, segmentació i diferència en la composició de les llars. En el primer cas, ens referim a la distribució de l'habitatge que les persones immigrades ocupen en l'espai urbà, i es produeix quan determinades àrees en presenten una concentració alta, i d'altres, no obstant això, es caracteritzen per una presència mínima. La segmentació seria la limitació en les opcions residencials, conseqüència de la discriminació, de la manca de recursos o de la mateixa dinàmica del mercat de l'habitatge. I la tercera característica fa al·lusió a la sobreocupació dels habitatges: diverses famílies en un mateix habitatge, el relloguer o, en casos extrems, "els llits calents".

Davant aquesta problemàtica, és necessària la recepta que es recull en el Pla Estratègic: reforç de l'habitatge protegit i foment de l'habitatge de lloguer. Disposam, per assolir-ho, de valuoses eines: el Pla Estatal d'Habitatge 2005-2008 i els ajuts per al lloguer d'habitatge. Això sense oblidar un mandat previ que ha de vetllar tota l'actuació que s'executi en aquest eix d'habitatge: ens referim als criteris de distribució dels fons de suport a l'acolliment i integració social d'immigrants, que estableixen com a eixos prioritaris d'actuació, entre d'altres, la intermediació en el mercat de l'habitatge i la millora de dotació de serveis i programes de desenvolupament local en barris amb alta presència de població immigrada. Aquests eixos que s'inclouen igualment en la Decisió del Consell de la Unió Europea per la qual s'estableix el Fons Europeu per a la Integració de Nacionals de Tercers Països per al període 2007-2013: "El fons donarà suport a les accions dels estats membres, i entre aquestes, a les que millorin l'accés dels nacionals de tercers països als béns i serveis públics i privats, entre altres coses, mitjançant serveis d'intermediació i de traducció i la millora de les capacitats interculturals del personal".

Precisament a les Illes Balears s'ha desenvolupat al llarg d'aquests anys un projecte de mediació entre propietaris i arrendataris, que té per darrer objectiu lluitar contra la discriminació d'una demanda que, per altra part, és solvent. Fem menció també dels allotjaments temporals destinats a determinats grups (per exemple, dones víctimes de violència masclista, prostitutes), que si bé no es tracta de serveis destinats específicament a la població immigrada, sí atenuen l'exclusió d'aquest col·lectiu.

En aquest marc d'actuació presidit per la premissa d'entendre l'habitatge i l'urbanisme al servei de la convivència, detallam les mesures establertes en el Pla Estratègic que podem adoptar per posar en marxa a les Illes Balears:

Mesura 3.1. Suport a accions d'informació i orientació sobre recursos d'allotjament disponibles i d'acompanyament en l'accés a allotjaments.

- **Mesura 5.1.** Foment dels programes d'intermediació i fiança en el mercat de l'habitatge orientats a la població immigrada.
- **Mesura 6.1.** Impuls a la realització d'estudis en el camp de les condicions residencials i intervenció en zones de risc de segregació.
- **Mesura 6.2.** Promoció i intercanvi d'experiències i transferències de bones pràctiques en matèria d'accés a l'habitatge i programes d'intermediació.
- **Mesura 7.1.** Promoció de programes d'intervenció integral en zones degradades.
- **Mesura 7.2.** Suport a programes de desenvolupament local en barris amb un elevat índex de població immigrada.

Dins el marc competencial de la Direcció General d'Immigració, i tenint en compte als recursos disponibles, els objectius que plantejam per a aquesta legislatura són els següents:

1. Dissenyar programes que permetin assolir un nivell d'igualtat i proporcionar orientacions pràctiques sobre com evitar la discriminació ètnica il·legal i assolir la igualtat d'oportunitats en el món de l'habitatge i els serveis que s'hi relacionen.
2. Reforçar el servei de mediació de l'habitatge de lloguer.
3. Informar, orientar i assessorar sobre els ajuts públics existents destinats a la compra d'habitatge o al lloguer.
4. Promoure l'estudi i la investigació sobre les condicions residencials de la població immigrada, prevenció de la segregació residencial i intervenció en zones de risc de segregació.

5. Ampliar la cobertura d'allotjaments temporals destinats a grups específics i individuals en situacions de màxima necessitat.
6. Suport a projectes i iniciatives que vinculin els nous residents i els antics, fent activitats comunes en els equipaments socioculturals existents al barri.
7. Participar conjuntament amb l'Administració local en els projectes que aquesta desenvolupa per a la millora integral de barris on hi ha una elevada concentració de població immigrada.

Per assolir les mesures i els objectius exposats, és imprescindible la col·laboració entre les administracions autonòmica i local, almenys en el següent:

- Conselleria d'Habitatge i Obres Públiques: mesures 3.1,5.2,6.1 i 7.2.
- Administracions locals: mesures 3.1,5.1,5.2,6.2,7.1 i 7.2.

Eix V: **SERVEIS SOCIALS**

A Espanya, l'estat del benestar i de la immigració són dues realitats quasi simultànies perquè la segona ocorre quan el primer és encara en ple desenvolupament. És important captar les limitacions que aquest fet imposa en el sistema assistencial respecte de la població immigrada. No hi ha els nivells de protecció i prestacions socials dels països europeus, com ara Suècia o Alemanya, per atendre refugiats o persones immigrades, i l'Estat pateix encara la pressió d'una població autòctona que no té satisfetes plenament les seves necessitats socials. Pel que fa a la primera qüestió, suposa una forta limitació en la capacitat d'ajuda i assistència, i també un gran esforç per augmentar els fons destinats a les polítiques socials d'integració; la segona implica que aquests esforços puguin ser vistos amb recel per part de la població autòctona més necessitada. I l'altra circumstància sociològica que s'ha de considerar és que el nostre estat del benestar s'ha gestat i desenvolupat en bona mesura entre i per a una població nacional amb experiència pròpia en la immigració.

En principi, un estat del benestar té entre els seus fins primers propiciar la igualtat d'oportunitats, principi que ha d'articular-se amb el concepte d'integració de la persona immigrada. La igualtat d'oportunitats com a finalitat, comprenen amb aquesta la població immigrada, significa garantir un accés igualitari als recursos i a les prestacions públiques. En el cas de les persones immigrades aquest accés pot no donar-se en les mateixes condicions, sinó que són bastant pitjors a causa de les barreres informatives, jurídiques (ignorància de drets), psicològiques (desconfiança o por, per exemple), lingüístiques o culturals. Aquestes circumstàncies estan duent en els darrers anys a la creació en el nostre país, i també a les Illes Balears, de programes i serveis de mediació intercultural, lingüística i laboral.

L'aplicació del principi bàsic d'igualtat d'oportunitats ha d'intentar no caure en actuacions que donin peu a situacions de greuge comparatiu per part de la

població autòctona, i estalviar tant com sigui possible que la “discriminació positiva” pugui trencar el principi d’igualtat.

L’accés de les persones immigrades a les prestacions de l’estat del benestar i als sistemes públics de serveis socials comporta l’adopció de nombroses decisions: des de la incorporació de les persones immigrades a programes i prestacions generals ja existents fins al disseny i la posada en marxa de programes específics. En el primer cas, preval l’accessibilitat, i el que compta són els requisits per tenir accés a aquestes prestacions i si la incorporació es produeix en igualtat de condicions i oportunitats entre persones immigrades i autòctones; en el segon cas, la clau és la innovació, és a dir, la posa en marxa de nous dispositius per afrontar les demandes específiques.

Respecte a l’accessibilitat, s’han de destacar les modificacions legislatives i normatives que l’Administració central ha dut a terme per afavorir-la. Aquest procés d’ajust i modificació normativa pot veure’s obvi, però és fruit de la dialèctica del procés d’integració: són processos de readaptació institucional o, dit amb altres paraules, canvis que les institucions registren, dissenyen, posen en pràctica, avaluen i ajusten per afrontar amb justícia i eficàcia les noves demandes socials generades. Si el procés de readaptació institucional no es produeix, s’alimenta un dels àmbits discriminatoris més notoris. Com a exemples de discriminació institucional podem citar l’ús restrictiu de les normes quan s’apliquen a la població estrangera, les exigències desproporcionades per accedir a dispositius de protecció social que afectin exclusivament persones immigrades o l’escassa dotació de mitjans en els serveis públics que han d’atendre-les.

Quant a la segona qüestió plantejada, el que és general i el que és específic, la qüestió es fins on s’adequa l’especificat si partim dels principis de generalització i normalització. Sens dubte, els trets propis de l’usuari o de la seva situació (condició jurídica, per exemple) poden explicar la necessitat de programes específics, però no creiem que el desafiament consisteixi a crear nous dispositius, sinó a transformar i adequar el sistema general a fi de poder atendre les diferents casuístiques.

Tampoc en la planificació del nostre treball no podem oblidar l’important paper que hi juga el “tercer sector”, que ha de continuar sent un element indispensable.

Ara bé, aquest paper tan actiu del tercer sector no pot ni ha de suposar una deixadesa de les responsabilitats que són competència de l'administració. És necessari cercar noves formes de col·laboració entre ambdues, i també definir amb nitidesa el paper de les comunitats i les xarxes socials de la immigració en els projectes socials.

Fins ara, dins aquest eix de serveis socials, el principal programa que s'ha dut a terme a les Illes Balears s'ha centrat en la formació i l'extensió de la figura del mediador, les actuacions del qual s'han desenvolupat en diferents camps. Els convenis establerts amb aquesta finalitat, en especial amb les corporacions locals, han propiciat l'arrelament i la consolidació d'aquesta figura.

Tal com que hem comentat en el moment d'exposar altres eixos d'actuació, la tasca de l'Administració de la Comunitat Autònoma parteix de les directrius esmentades en la Decisió del Consell de la Unió Europea per la qual s'estableix el Fons Europeu per a la Integració dels Nacionals de Tercers Països per al període 2007-2013, o en els criteris establerts per l'MTAS en els fons de suport a l'acolliment i integració social d'immigrants i també al seu reforç educatiu.

Per la seva part, el Pla Estratègic ens proporciona un ampli ventall de mesures que podem fer pròpies:

- ❑ **Mesura 2.1.** Disseny i realització de programes de formació per a professionals dels serveis socials, a les administracions públiques i en el tercer sector.
- ❑ **Mesura 2.2.** Foment de programes de formació, a la l'Administració de la Comunitat Autònoma i a les entitats locals, per a professionals de serveis socials.
- ❑ **Mesura 2.3.** Foment de programes de formació per a professionals que treballen en el Sistema Públic de Serveis Socials en el tercer sector.
- ❑ **Mesura 3.1.** Foment de programes de mediació social i veïnal intercultural.
- ❑ **Mesura 3.2.** Foment de programes de gestió i prevenció de conflictes.

- **Mesura 3.3.** Promoció de programes de gestió de la convivència.
- **Mesura 3.4.** Promoció de programes d'atenció a menors estrangers no acompanyats.
- **Mesura 4.1.** Foment de la incorporació al sistema públic de serveis socials de professionals per a recursos específics destinats a la població immigrada en situació especial de vulnerabilitat.
- **Mesura 4.2.** Foment de la incorporació als serveis socials de professionals amb formació en mediació, gestió de conflictes interculturals, etc.
- **Mesura 5.2.** Foment de la incorporació al sistema públic de serveis socials de recursos que atenen necessitats que afectin la població immigrada en situació especial de vulnerabilitat.
- **Mesura 6.1.** Foment de la inclusió en les línies d'ajuts de la l'Administració de la Comunitat Autònoma de factors socioculturals que afectin la població immigrada.
- **Mesura 7.1.** Realització de fòrums de coordinació d'actuacions en matèria d'atenció a la població immigrada en situació de vulnerabilitat.
- **Mesura 7.3.** Foment de l'establiment d'instruments i mitjans de coordinació de les polítiques i les actuacions de serveis socials amb altres polítiques sectorials, des de la perspectiva de l'atenció a la població en situació de vulnerabilitat.
- **Mesura 8.1.** Realització de fòrums d'intercanvi de bones pràctiques d'intervenció sobre factors socioculturals que afectin la població immigrada.
- **Mesura 8.2.** Anàlisi dels factors socioculturals que afectin la població immigrada especialment vulnerable.

Com pot apreciar-se, aquestes mesures requereixen l'esforç mancomunat del conjunt de les administracions públiques; això és, que els distints nivells que en

formen part han d'assumir la necessitat de dotar els serveis socials i els treballadors d'eines i recursos suficients amb què garantir la igualtat en l'accés i el tractament i la satisfacció de les demandades plantejades pels col·lectius de persones immigrades. Sobre la base d'aquest escenari, i segons les competències i els recursos disponibles, la Direcció General es marca els objectius següents:

- Reforçar i ampliar els programes de formació destinats tant a professionals dels serveis socials, de les administracions autonòmica i local, com del tercer sector.
- Estendre i consolidar el treball d'intervenció, mediació sociocultural i dinamització comunitària.
- Fomentar la incorporació de la xarxa pública de serveis socials d'Atenció Primària a professionals amb formació específica relatives als trets i a les demandes dels col·lectius de persones immigrades.
- Establir una coordinació, un seguiment i una avaluació eficaç dels diversos mecanismes i instruments existents a l'administració en l'atenció a menors estrangers no acompanyats.
- Fomentar fòrums d'intercanvi de bones pràctiques d'intervenció sobre factors socioculturals que afectin la població immigrada, entre els professionals dels serveis socials i impulsar el treball en xarxa dels serveis socials de les administracions públiques i el tercer sector.

Eix VI: **SALUT**

Fer possible l'accés al sistema sanitari públic i a l'assistència sanitària en condicions d'igualtat és un altre principi bàsic de qualsevol política d'integració. La normativa actual és, en aquest sentit, decidida: només cal que la persona immigrada estigui empadronada, en situació o no de regularitat, per tenir accés a l'atenció sanitària.

A les Illes Balears, el nombre de targetes sanitàries de persones immigrades ha arribat a les 200.000, i si recordam que el creixement s'ha donat principalment en els darrers sis anys comprendrem la forta tensió a la qual està sotmesa el sistema sanitari insular. Els problemes que hi ha en el nostre territori difereixen molt poc dels recollits en el diagnòstic general del Pla Estratègic: els generats per les dificultats idiomàtiques i les diferències culturals i les que s'hi afegixen pel fet que la població immigrada es concentri, generalment, en zones on abans de la seva arribada ja hi havia un elevat risc social. A més, han aparegut noves patologies per a l'entorn sanitari occidental, i la mateixa situació de ser persona immigrada (l'estrès, les seves expressions psicossomàtiques, el sentiment de dol per l'allunyament dels referents d'identitats) repercuteix directament en els nivells immunològics. Ocorre també que, almenys en els primers moments de l'arribada, a causa del desconeixement del sistema sanitari i, en moltes ocasions, producte d'una concepció de l'assistència basada en la cura i no en la prevenció, la via utilitzada sol ser la dels serveis d'urgència. L'ús reiterat d'aquesta via dificulta les pràctiques normalitzades de prevenció i promoció de la salut en els nivells d'atenció primària.

Per una altra banda, hi concorren circumstàncies socials i laborals que, de manera directa o indirecta, influeixen de manera prevalent en la salut física i mental de les persones immigrades. Una és la feina, ja que la seva activitat laboral es desenvolupa, generalment, en circumstàncies precàries, amb un salari baix i en males condicions laborals (recordem que, segons els darrers estudis nacionals, el

col·lectiu immigrant té un risc de morir a la feina cinc vegades superior als dels treballadors autòctons). La segona és que la dona immigrada presenta taxes més altes de malalties de transmissió sexual; també entre elles són nombrosos els casos de violència domèstica. Una altra circumstància il·lustrada amb dades recents: l'any 2006, a les Illes Balears, el 44% dels avortaments per embaràs no desitjat fou entre dones immigrades. Per acabar, entre la població infantil immigrada s'estan produint també més casos de mala nutrició, malalties infeccioses i desestabilització psíquica i afectiva (problemes d'adaptació, desarrelament, incertesa legal, desintegració familiar, etc.).

Amb càrrec als fons de suport, el novembre de 2006 es va subscriure un conveni entre la Conselleria d'Immigració i Cooperació i el Servei de Salut de les Illes Balears en què s'articulaven accions específiques destinades a facilitar l'accés a l'assistència sanitària de les persones immigrades, encara que l'Ib-salut desenvolupava accions de mediació i traducció. Mitjançant el conveni es varen incorporar set nous mediadors sanitaris a Atenció Primària, que juntament amb els deu contractats per Ib-salut varen permetre posar en marxa un primer pla de mediació. Posteriorment, fa poc, s'ha incorporat al pla un projecte pilot de teletraducció.

Encara que eren necessàries, les accions anteriors no exhaureixen ni de lluny totes les mesures proposades en el Pla Estratègic, de les quals, en el camp d'intervenció directa de la Direcció General d'Immigració, destacarem les següents:

- ❑ **Mesura 1.1.** Foment de polítiques informatives actives dirigides a la població immigrada sobre normes d'accés, drets i deures dels usuaris del sistema, que minimitzin l'impacte negatiu del canvi de perfil de l'ús del sistema sanitari.
- ❑ **Mesura 1.2.** Foment de polítiques de comunicació verbal i escrita amb els pacients en l'idioma que compreguin i adaptades a la seva situació.
- ❑ **Mesura 2.2.** Foment de l'establiment de mecanismes d'actuació permanent del perfil de la població des dels punts de vista demogràfic, cultural i epidemiològic.

- ❑ **Mesura 4.1.** Foment de plans i actuacions que incloguin la captació activa de les dones immigrades per participar en programes preventius de salut sexual i reproductiva.
- ❑ **Mesura 4.2.** Foment de plans i actuacions que incloguin la captació activa de la població immigrada per participar en programes preventius dirigits a la població infantil.
- ❑ **Mesura 4.3.** Foment de programes que incloguin la participació de les xarxes familiars i socials en els programes de salut.
- ❑ **Mesura 4.5.** Foment de l'actuació de les ONG en matèria de programes de promoció i prevenció de la salut destinats a la població immigrada.
- ❑ **Mesura 6.1.** Foment de la realització d'estudis sobre els determinants de la salut de la població immigrada.
- ❑ **Mesura 6.2.** Foment d'estudis sobre aspectes que condicionen l'accés i ús dels serveis de salut pels col·lectius de persones immigrades amb dificultats especials d'inserció social.
- ❑ **Mesura 7.1.** Foment de la realització d'estudis en els àmbits autonòmic i local, amb l'objectiu d'analitzar la prevalença de determinades malalties en la població immigrada.
- ❑ **Mesura 8.2.** Foment de la realització de fòrums de transferència de bones pràctiques en el sistema sanitari en la promoció, la prevenció i el tractament de la salut de la població immigrada en situació d'especial vulnerabilitat.
- ❑ **Mesura 9.2.** Foment de programes de formació en l'atenció i detecció de determinants socials de la salut de la població immigrada.
- ❑ **Mesura 11.2.** Foment de l'elaboració de material formatiu destinat als professionals, que inclogui aspectes culturals que influeixen en la relació entre el professional i el pacient i en els processos de curació.

La transversalitat que aquestes mesures impliquen són evidents. La Direcció General d'Immigració considera obligada la intervenció de l'Ib-salut i, per consegüent, la subscripció de convenis anuals entre ambdues institucions per tal de continuar donant suport a la mediació sanitària i a la reducció de les dificultats idiomàtiques en la comunicació verbal entre professional i pacient. Es consideren igualment necessaris l'intercanvi d'informació estadística i el foment d'estudis o seminaris que ajudin a conèixer millor i de manera més específica la situació sanitària de les persones immigrades.

En relació amb les accions destinades a la captació activa de les persones immigrades per a programes de prevenció de salut dirigits a famílies, dones i infants, és necessària la col·laboració i la feina en comú amb associacions de persones immigrades, ONG, mediadors locals i la Conselleria d'Educació i Cultura (pel que fa als infants).

Eix VII: **INFÀNCIA I JOVENTUT**

El disseny i el desenvolupament de les polítiques que van adreçades a aquest sector de població tenen una importància especial. I això és així perquè és indubtable que l'encert o l'error en l'aprenentatge ciutadà, que es desenvolupa fonamentalment en tres espais que són la família, l'escola i el grup de pares, condiciona la integració en la societat d'acollida. Ens trobam, a més, amb grups molt heterogenis en la composició i les característiques: fills de persones immigrades nascuts a Espanya (segona generació en el sentit convencional del terme), fills de persones immigrades nascuts en el país d'origen però que han arribat al nostre país abans dels sis anys (abans d'iniciar-se la socialització escolar), o aquells que han vingut a una edat més avançada. Els problemes d'uns i d'altres són sensiblement diferents.

En moltes ocasions les reagrupacions familiars es duen a terme en condicions de precarietat jurídica, laboral i residencial, les quals afecten directament el desenvolupament socioafectiu dels infants i adolescents involucrats en aquest nou context familiar transnacional. Els fills reagrupats pateixen el seu particular "dol migratori": dol per la família i els amics i, en el seu cas, per la llengua. Sense oblidar que el primer dol que es pateix es produeix quan els seus pares, o un d'ells, ha emigrat. Un cop reagrupats, han de construir el seu propi projecte migratori en un context en el qual s'han produït canvis en els espais de socialització, en les pautes educatives i en els rols parentals.

El primer espai de socialització d'infants i adolescents reagrupats és l'escola, on es manifesten de forma nítida els canvis produïts. El possible grau de conflictivitat en la incorporació d'aquest alumnes està estretament vinculat amb les característiques dels processos migratoris, que tenen repercussions importants en les trajectòries escolars. Les condicions socioeconòmiques i el moment de la incorporació a l'aula són claus a l'hora de determinar una integració amb èxit en l'àmbit escolar. Ara bé, mai no s'ha de presuposar automàticament que els fills

de persones immigrades són alumnes amb necessitats educatives especials, ja que això suposa una creença estigmatitzadora que indefectiblement va en contra de la seva adaptació escolar.

Respecte a les relacions entre iguals, els estudis apunten que poden ser conflictives si la incorporació al sistema escolar es produeix en la preadolescència. El desconeixement mutu entre grups condueix l'alumnat autòcton a construir un discurs estereotipat respecte a les noves persones immigrades.

Hem de incloure igualment dins aquest eix l'actuació respecte als menors immigrants no acompanyats. El dret comunitari els defineix com a infants i adolescents menors de 18 anys de tercers països que es troben en el país receptor sense anar acompanyats d'un adult que en sigui responsable, ja sigui legalment o d'acord amb els usos i costums, i mentre no estigui efectivament sota la guarda d'aquest adult que n'és responsable. La seva situació és especialment complexa, no només quant a les seves motivacions i situació, sinó també des de la perspectiva jurídica: persones immigrades irregulars amb la restricció de drets que aquesta situació comporta, i, per una altra banda, la seva condició de menors d'edat, que els garanteix una protecció que no sempre coincideix amb l'ajuda que ells desitgen. Una protecció que es concreta en un seguit de mesures previstes tant en la legislació estatal com en l'autonòmica. Aquestes actuacions no eviten que, algunes vegades, un cop adquirida la majoria d'edat, prevalgui la seva condició d'estranger sobre la de tutelat, i pugui ser objecte, per tant, de mesures sancionadores en cas de trobar-se de forma irregular en el nostre país. És precisament aquesta situació la que s'ha d'evitar i corregir.

L'Administració central, mitjançant el Ministeri de Treball i Afers Socials, presta ajuda financera al Govern de les Illes Balears per atendre els menors no acompanyats desplaçats de Canàries. Són els consells insulars corresponents els que tenen les competències executives i de gestió relatives a la tutela d'aquests menors. L'experiència acumulada al llarg del primer any d'execució del programa ha de ser el punt de referència per afrontar el treball en els pròxims mesos. És necessari delimitar quines mesures són les més adequades en benefici de l'interès superior del menor, que és, a la fi, l'autèntic protagonista i beneficiari de la nostra actuació.

Les Illes Balears tenen des de fa uns anys la taxa més elevada d'alumnat estranger en els ensenyaments de règim general. El curs 2006-2007 hi va haver un total de 21.751 alumnes, la qual cosa representa el 14,24% del total. Del total de l'alumnat estranger, el 81,41% correspon a països no comunitaris. Una altra dada rellevant és que del total d'estrangers amb certificat de registre o targeta de residència, el 12% està en el grup d'edat de 0 a 15 anys. I un tercer apunt estadístic que cal valorar és el fet que l'any 2006 el segon grup d'edat que registra un major nombre de contractes (el 21,68%) és el comprès entre 25 i 29 anys. Són aquests fets, entre d'altres, els que ens demostren la necessitat d'actuar de forma específica respecte a aquest grup de població. És ben cert que, atès l'enfocament transversal adoptat en l'elaboració d'aquest Pla, en distints eixos (educació, ocupació) es preveuen accions i programes específics dedicats als infants i joves, però això no descarta la necessitat d'impulsar mesures específiques. Mesures que adquireixen rellevància, ja que actuen amb caràcter formatiu i preventiu de situacions de discriminació, i faciliten en suma el procés d'inserció.

A les Illes Balears partim de dos elements que, amb caràcter general, emmarquen les mesures que s'han de desenvolupar: ens referim a la Llei integral de la joventut i a la Llei integral de l'atenció i dels drets de la infància i l'adolescència. D'acord amb aquesta normativa i, evidentment, tenint com a referent el Pla Estratègic estatal, pretenem al llarg de la legislatura impulsar les mesures següents:

- ❑ **Mesura 1.1.** Difusió d'informació sobre programes i recursos en matèria d'infància i joventut en associacions de persones immigrades, organitzacions socials de suport, serveis socials, centres educatius, etc.
- ❑ **Mesura 1.2.** Promoció de l'accés de joves d'origen immigrant a la Xarxa de Centres d'Informació Juvenil.
- ❑ **Mesura 1.3.** Actuacions encaminades a afavorir la participació dels infants i dels joves en programes que desenvolupin les entitats.
- ❑ **Mesura 1.4.** Programació del voluntariat juvenil entre joves d'origen immigrant.

- ❑ **Mesura 2.3.** Formació en interculturalitat i gestió de la diversitat per a professionals i voluntaris de l'àmbit de l'educació no formal (educadors de carrer, monitors d'entitats i associacions juvenils d'educació en el temps lliure, animadors, mediadors de joventut).
- ❑ **Mesura 2.4.** Suport a ONG que treballin amb infants i joves com a agents d'integració social.
- ❑ **Mesura 3.3.** Suport a iniciatives de joves i de grups de joves d'origen immigrant.
- ❑ **Mesura 4.3.** Atenció a famílies d'immigrants en situació de vulnerabilitat en el marc dels programes normalitzats.
- ❑ **Mesura 5.3.** Millora de la coordinació d'actuacions dels distints agents que intervenen en l'atenció a menors estrangers no acompanyats i dels procediments aplicats.
- ❑ **Mesura 5.4.** Suport a les actuacions d'atenció integral de menors immigrants no acompanyats.
- ❑ **Mesura 5.5.** Suport a programes de reintegració familiar i social dels menors immigrants.
- ❑ **Mesura 6.1.** Enfortiment i dinamització d'associacions de joves d'origen immigrant.
- ❑ **Mesura 6.3.** Promoció de la participació d'infants i joves d'origen immigrant en el teixit associatiu.
- ❑ **Mesura 7.1.** Enfortiment i dinamització d'associacions de joves d'origen immigrant.
- ❑ **Mesura 7.3.** Promoció de la participació d'infants i joves d'origen immigrant en el teixit associatiu infantil i juvenil.

- **Mesura 8.2.** Incorporació la nova diversitat sociocultural al treball de l'Institut Balear de la Joventut.

- **Mesura 8.4.** Suport a les actuacions que duen a terme les entitats juvenils que fomenten l'intercanvi i la convivència intercultural en tots els àmbits, inclòs el temps lliure.

En el marc del nostre àmbit competencial, per poder assolir aquestes mesures s'ha de treballar de forma coordinada de manera preferent amb:

- Conselleria d'Esports i Joventut, Direcció General de Joventut.
- Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració.
- Consells insulars, amb els departaments responsables de l'àrea d'infància i joventut.
- Ajuntaments.
- Associacions de persones immigrades i altres entitats socials, en especial associacions de veïns, clubs d'esplai, etc.

Eix VIII: **IGUALTAT DE TRACTE**

La igualtat de tracte, en un sentit ampli, comporta evitar la discriminació de les persones per motius de sexe, raça, religió, conviccions, discapacitat o orientació sexual. En el Pla Estratègic de Ciutadania i Integració, la igualtat de tracte hi és entesa com “l’absència de tota discriminació, tant directa com indirecta, basada en l’origen racial o ètnic.”

L’èmfasi en la igualtat de tracte no és gratuït. Les dades més recents del Centre d’Investigacions Sociològiques registren el notable increment experimentat en els darrers sis anys en el nostre país de les actituds refractàries a la immigració i de la persistència d’estereotips i prejudicis sobre les persones immigrades; increment sincrònic, com pot suposar-se, al creixement de la població immigrada. Aquestes actituds, per altra part, revesteixen especial gravetat si recordam que fins fa poc el nostre era un país d’emigrants.

L’objectiu de la igualtat de tracte, és a dir, la doctrina antidiscriminatòria basada en el principi d’igualtat, està desenvolupant una extensa normativa, tant comunitària com nacional, que té per base jurídica, per a la primera, el Tractat de la Comunitat Europea i els principis bàsics comuns per a la política d’integració, aprovats pel Consell de Ministres de Justícia i Assumptes d’Interior de Brussel·les el novembre de 2004, i, per a la segona, l’article 1 de la Constitució espanyola. Hi ha in comptables directives, lleis i decrets que cerquen facilitar tant com sigui possible la integració de les persones immigrades eliminant barreres discriminatòries, molt especialment pel que fa a l’accés als serveis públics, la feina, l’habitatge, la sanitat, l’educació o la cultura.

No obstant els esforços administratius, el problema s’està nodrint d’un aspecte polític, que deriva inevitablement cap als conceptes de ciutadania i nacionalitat, la qual cosa propicia un debat que no està ni molt menys resolt, i d’aspectes

sociològics, àmbit aquest propi de les relacions, actituds i percepcions socials i difícilment legislable.

Davant aquesta situació, i després d'una diagnosi que incideix en la manca d'un sistema de recollida de dades sobre actuacions xenòfobes o racistes, en un paupèrrim seguiment de les denúncies per discriminació i en la inexistència de fòrums de trobades sobre la discriminació, el racisme i la xenofòbia, el Pla Estratègic estableix tres objectius prioritaris:

- Suport a programes de lluita contra el racisme i la xenofòbia.
- Formació en igualtat de tracte i no-discriminació per a empleats públics i responsables d'organitzacions.
- Transferència de coneixements i bones pràctiques.

Del conjunt de mesures recollides en el Pla Estratègic, ressaltam aquelles en les quals, de manera transversal o des de la Direcció General d'Immigració, és possible emprendre iniciatives.

- ❑ **Mesura 1.2.** Foment de programes de formació dirigits a empleats públics en matèria de normativa contra la discriminació racial o ètnica.
- ❑ **Mesura 1.3.** Foment de programes de formació en matèria de gestió de la diversitat dirigits a empresaris i representants dels treballadors.
- ❑ **Mesura 2.1.** Realització d'actuacions de sensibilització dirigides a la població en general, a actors especialment implicats en la lluita contra la discriminació i a la població immigrada.
- ❑ **Mesura 2.2.** Foment de programes d'informació relatius a la igualtat de tracte i no-discriminació dirigits a la població en general.
- ❑ **Mesura 3.1.** Realització de fòrums de trobada per a l'intercanvi de bones pràctiques en matèria de no-discriminació en l'accés als serveis públics.

- **Mesura 3.2.** Realització de fòrums de trobada per a l'intercanvi de bones pràctiques en matèria de no-discriminació en l'empresa privada.
- **Mesura 4.1.** Foment d'actuacions d'atenció a les víctimes de discriminació.
- **Mesura 4.2.** Establiment i avaluació de protocols d'actuació per atendre les víctimes de discriminació.
- **Mesura 5.1.** Foment de la inclusió de programes d'atenció a les víctimes de discriminació en els plans d'actuació de les comunitats autònomes i les corporacions locals.
- **Mesura 5.4.** Actuacions de formació i sensibilització dirigides a homes i dones immigrants per prevenir i detectar situacions de violència de gènere.
- **Mesura 5.6.** Disseny de materials per difondre la legislació aplicable en matèria de violència de gènere i mutilació genital.
- **Mesura 6.2.** Estudi, anàlisi i identificació dels factors i actors que intervenen en els processos de discriminació.
- **Mesura 8.3.** Desenvolupament i implantació d'una xarxa de recollida de dades en matèria de tracte discriminatori.
- **Mesura 8.4.** Establiment d'un sistema de recollida de dades en matèria d'actes racistes i xenòfobes.

Ateses aquestes mesures, la transversalitat és obligada per poc que es pretengui una política de govern en matèria d'igualtat de tracte. La relació entre els diferents departaments de l'Administració autonòmica, en els diferents nivells, és necessària si es considera convenient el següent:

1. Posar en marxa programes de formació d'empleats públics en matèria de discriminació.
2. Transferència de bones pràctiques.
3. Intercanvi d'informació de dades.

El funcionament d'una xarxa de recollida de dades sobre aquesta qüestió transcendeix, a més, l'Administració autonòmica, ja que seria necessària la participació de la Delegació de Govern, de l'Administració de justícia, dels sindicats, de les entitats socials, etc. La base de dades obtinguda sobre racisme i xenofòbia podria incorporar-se a l'Observatori de la Immigració.

Eix IX: DONA

A les Illes Balears, el 47,38% dels estrangers amb targeta de residència en vigor (en termes absoluts, 81,277) són dones. Alhora, del total d'afiliats estrangers a la Seguretat Social, el 43,33% (40.946) són dones. Amb vista d'aquestes dades, podem inferir que el percentatge de dones afiliades no es proporcional al nombre de residents legals. Això ens indica la menor presència de la dona en el mercat laboral normalitzat.

Aquesta desproporció té diverses causes. Així, per exemple, la fractura que es pot produir en la trajectòria professional com a resultat de la migració, del matrimoni i de les responsabilitats de l'atenció de la família, deixa moltes dones en els marges de la desocupació o en l'ocupació submergida. Igualment, les conseqüències de la ubicació de la dona immigrada en les anomenades vetes de mercat laborals, sectors i activitats com el servei domèstic, els serveis de proximitat, etc., en els quals no és infreqüent que la feina es faci al marge de qualsevol la normativa laboral.

Són aquestes qüestions, entre d'altres, les que impliquen que en el moment d'analitzar la immigració femenina es posi en relleu la triple discriminació que pateix la dona immigrada: com a dona, com a treballadora i com a persona immigrada. Una situació d'especial vulnerabilitat de la dona immigrada que s'incrementa si, a més, desenvolupa una "maternitat transnacional", això és, quan a causa del seu projecte migratori es veu obligada a deixar els seus fills en el país d'origen a càrrec de la família.

Per una altra part, la dona immigrada pot presentar una especial vulnerabilitat a ser víctima de la violència de gènere. De fet, les xifres aportades per l'Observatori sobre Violència Domèstica i de Gènere així ho reflecteixen. És una situació que ja es preveu en la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, l'article 32.4 de la qual estableix que, en el

moment d'elaborar els plans d'actuació, s'ha de posar l'accent especial en les dones que per les seves circumstàncies personals i socials poden tenir més risc de patir violència de gènere o més dificultats per accedir als serveis prevists en la norma, tal com les minories o les dones immigrades.

Si bé l'estratègia de la transversalitat és present en el plantejament d'aquest document, no és menys cert que són necessàries mesures específiques d'intervenció, amb l'objectiu de corregir aquestes i altres situacions de discriminació i de desigualtat que pateix la dona immigrada.

El Pla Estratègic enumera un total de sis programes dins de l'eix "Dona". Exposam a continuació les mesures el disseny i el desenvolupament de les quals ha de tenir un caràcter prioritari a les Illes Balears:

- **Mesura 1.2.** Suport a la realització d'estudis específics sobre dones immigrades que tractin de la diversitat cultural, les realitats diferents i les necessitats especials.
- **Mesura 1.3.** Establir mecanismes que permetin obtenir dades estadístiques en matèria d'immigració desglossades per sexe.
- **Mesura 2.2.** Col·laboració amb els òrgans i les entitats especialitzats en matèria de gènere per a la incorporació de la perspectiva de gènere a les polítiques d'immigració.
- **Mesura 2.4.** Disseny d'indicadors que mesurin la incorporació de la perspectiva de gènere a la planificació, al desenvolupament i a l'avaluació de totes les polítiques i els programes d'immigració.
- **Mesura 3.1.** Creació d'espais de transferència de coneixements i bones pràctiques en l'àmbit de gènere i la interculturalitat, per a les persones que treballin en el desplegament de les polítiques públiques d'immigració.
- **Mesura 4.1.** Disseny de formació específica en igualtat d'oportunitats, no-discriminació per raó de sexe i intervenció des de la perspectiva de gènere per a professionals i personal tècnic de les associacions de persones immigrades,

ONG i altres professionals que treballin en l'atenció directa de persones immigrades.

- **Mesura 4.3.** Creació i suport d'espais públics de participació de dones immigrades en el quals estiguin representades activament: dones immigrades, associacions de persones immigrades, associacions de dones, ONG d'acció social, ONGD, administracions públiques i persones expertes.
- **Mesura 5.1.** Suport a la creació d'accions per assessorar les dones immigrades víctimes de violència domèstica i per donar-los suport integral, per tal d'orientar-les jurídicament, tenint en compte les diferents situacions administratives i la derivació als serveis sanitaris i socials disponibles.
- **Mesura 5.2.** Actuacions de formació dirigides a les dones immigrades per a prevenir i detectar actuacions de violència domèstica.
- **Mesura 5.4.** Disseny de materials per difondre la legislació aplicable en matèria de violència domèstica i mutilació genital.
- **Mesura 6.1.** Suport a la creació d'accions especialitzades per a la informació, l'atenció i l'assessorament integrals per a dones immigrades prostituïdes i víctimes de tràfic de persones amb fins d'explotació sexual.
- **Mesura 6.2.** Creació d'itineraris d'integració sociolaboral per a dones immigrades prostituïdes i víctimes del tràfic de persones amb fins d'explotació sexual.

Fins ara, les iniciatives desenvolupades a les Illes Balears són escasses. S'han centrat, de manera preferent, a actuar un cop que el problema ja s'ha manifestat. És necessari posar en marxa altres línies d'actuació que compreguin problemes que no han rebut una atenció adequada per part de l'administració, en especial la prevenció i la detecció. A la vegada, és necessari continuar avançant en el reforç i la millora d'aquells serveis l'objectiu del quals és l'atenció a la dona víctima de violència domèstica o prostituïda.

Esmentat els objectius que consideram que poden ser objectius possibles d'aquesta legislatura:

1. Pla de formació en igualtat d'oportunitats, no-discriminació per raó de sexe i intervenció des de la perspectiva de gènere, destinat al personal de l'Administració pública autonòmica i local que treballi directament o indirectament amb la població immigrada.
2. Pla de formació de les característiques esmentades, però que tingui per destinataris professionals i personal tècnic de les associacions de persones immigrades i entitats que treballin en l'atenció directa del col·lectiu de persones immigrades.
3. Reforç i suport dels serveis d'informació, orientació i assessorament integral destinat a les dones víctimes de violència domèstica i prostituïdes, tenint en compte la situació administrativa de la dona immigrada i la seva inserció social i laboral específica.
4. Formació destinada a dones immigrades que incideixi en la prevenció i la detecció d'actuacions de violència domèstica. Elaboració de materials de divulgació sobre la legislació aplicable en matèria de violència de gènere i els recursos socials existents.
5. Promoure la investigació sobre la dona immigrada i analitzar-ne les diferents realitats, i les necessitats i demandes específiques.
6. Fomentar la participació i la representació de la dona en les associacions de persones immigrades.

L'estratègia de transversalitat que ha de presidir l'actuació sobre l'eix "Dona" es fa patent en els objectius i les mesures assenyalades, ja que requereix una acció conjunta i coordinada amb distints departaments de l'Administració autonòmica.

- Institut Balear de la Dona, interlocutor preferent per al conjunt de les mesures exposades, en especial les mesures 2.2, 2.4, 3.1, 4.1, 5.1, 5.2, 6.1.

- Conselleria de Treball i Formació, mesures 1.3, 2.4, 4.1, 6.2.
- Conselleria de Sanitat, mesura 6.1.
- Conselleria d'Interior, mesura 2.4.

Eix X: **PARTICIPACIÓ**

La plena integració en la societat d'acolliment, qüestió que va més enllà de la igualtat de drets i deures, només és possible si la capacitat de les persones immigrades per participar en els assumptes socials i públics no troben restriccions. Atès que la participació pública implica participació política, tant les directrius comunitàries com les normatives nacionals han expressat les contradiccions que s'estan produint entre els termes *democràcia*, *participació*, *ciutadania* i *nacionalitat*. És a dir ¿fins on pot sostenir-se el concepte de democràcia si es restringeix la participació política plena als ciutadans que viuen, treballen i s'integren socialment en el país? Sobre això, el novè dels Principis bàsics comuns per a la política d'integració dels immigrants a la Unió Europea (2004), aprovat pel Consell de la Unió Europea, declara que "la participació de les persones immigrades en el procés democràtic i en la formulació de les polítiques i mesures d'integració, especialment a l'àmbit local, n'afavoreix la integració."

La necessitat d'avançar en la integració política de les persones immigrades, l'han expressada, igualment, el Parlament europeu i la mateixa Comissió, sempre amb la cautela de limitar el dret de votar i participar en les eleccions a l'àmbit local i al temps de residència. Fruit d'aquest debat és el concepte de *ciutadania cívica*, que queda definit com "el conjunt de drets i obligacions bàsics que les persones immigrades adquireixen progressivament en un període de diversos anys, de tal manera que reben el mateix tracte que els ciutadans de l'estat d'acollida, encara que no hagin estat naturalitzats." Quant a aquesta qüestió, els ordenaments jurídics dels països membres de la Unió presenten diferències entre se, a vegades de manera extrema.

En el nostre país, si bé s'entén, com ha quedat expressat en el Pla Estratègic, que el dret de votar a les eleccions municipals no ha de derivar-se de la nacionalitat sinó de la residència permanent, aquest dret queda restringit per ara a les

persones immigrades procedents de països que mantenen amb Espanya acords de reciprocitat en aquesta matèria.

La diagnosi de la participació de les persones immigrades en el nostre país pressuposa quatre àmbits:

1. Participació en les associacions específiques de persones immigrades i en els fòrums per a la immigració i la integració, això és, capacitat de diàleg amb les administracions i possibilitat d'intervenir en les polítiques migratòries.
2. Presència en els espais públics, en els mitjans de comunicació i en les activitats culturals.
3. Participació en la vida política, mitjançant partits polítics, sindicats, organitzacions empresarials o professionals. Naturalment, amb dret de vot.
4. Participació, de manera àmplia, en la vida ciutadana quotidiana i en l'estructura de la societat civil.

La situació actual ve determinada per la manera com s'ha donat el procés d'immigració i per la celeritat amb què s'ha produït. L'estructura sociodemogràfica de la població immigrada és polièdrica; les seves organitzacions, llevat d'excepcions, recents; els seus graus de cohesió, febles; el reconeixement social, incipient; els seus recursos, insuficients. Afegim-hi, en general, el desconeixement que tenen de les institucions i dels procediments de les distintes administracions de l'Estat.

La participació de les associacions en les polítiques d'immigració s'ha fet principalment mitjançant els fòrums per a la immigració i els consells de persones immigrades, òrgans generalment de caràcter consultiu en els quals les persones immigrades, a través de les seves associacions, han pogut expressar necessitats, demandes i propostes. La composició, el caràcter, les funcions, els continguts i els resultats dels fòrums varien molt d'una a una altra administració autonòmica, i del color polític de cada govern autonòmic. La diagnosi recull les nítides deficiències d'aquesta via de participació.

En el Pla Estratègic es plantegen tres grans objectius:

1. Consolidar el moviment associatiu immigrant i la seva interacció amb el teixit associatiu general.
2. Augmentar el grau de participació de persones immigrades en les associacions de caràcter general.
3. Ampliar i millorar els canals de participació política de la població immigrada.

Sobre això, no podem deixar d'assenyalar la lamentable actuació del govern autonòmic anterior, més interessat en el que era pintoresc i folklòric, en el fet diferencial del fenomen (per tant, facilitant el replegament identitari), que en la seva normalització i integració; el sentit dels ajuts a la participació va ser estrictament polític, res que fos socialment vertebrador. Per una altra part, el Fòrum, màxim instrument de participació col·lectiva en la política d'immigració, no va traspasar el caràcter purament testimonial.

Pel que fa a les associacions de persones immigrades, a les Illes Balears n'hi ha registrades unes 120, la xifra més elevada d'Espanya per comunitat autònoma. Moltes són purament nominals i la majoria associen persones immigrades d'Amèrica del Sud. Llevat de dues federacions (Faib i Casas Argentinas), la resta són moltes i petites. Fins ara, les sol·licituds d'ajuts al Govern de les Illes Balears (i als consells insulars) s'ha referit majoritàriament a temes culturals amb un clar sentit de reforç d'identitat, algunes accions d'alfabetització i unes quantes de sensibilització.

De les mesures articulades en el Pla Estratègic destacam aquelles en què és possible intervenir:

- ❑ **Mesura 1.1.** Accions d'informació sobre associacionisme adreçades a la població immigrada.
- ❑ **Mesura 1.2.** Suport a la creació i al manteniment d'associacions de persones immigrades.

- ❑ **Mesura 1.3.** Suport a programes d'associacionisme immigrant que tinguin un vessant extern de difusió cultural i amb activitats orientades a la població autòctona.
- ❑ **Mesura 1.4.** Foment de la utilització d'espais públics per a la població immigrada per promoure'n la participació social.
- ❑ **Mesura 1.5.** Suport a projectes de caràcter cultural, educatiu i d'integració de les confessions religioses minoritàries.
- ❑ **Mesura 2.1.** Accions de formació adreçades a responsables d'associacions de persones immigrades.
- ❑ **Mesura 2.2.** Assistència tècnica en el disseny i l'execució de projectes.
- ❑ **Mesura 3.1.** Suport al desenvolupament de projectes d'integració en actuacions conjuntes efectuades entre associacions de persones immigrades i organitzacions de suport a la immigració.
- ❑ **Mesura 3.2.** Suport a la creació de xarxes d'associacions que incloguin associacions de persones immigrades i organitzacions de suport.
- ❑ **Mesura 4.1.** Impuls a la realització d'estudis en el camp de la participació immigrant.
- ❑ **Mesura 4.2.** Promoció de l'intercanvi d'experiències i transferència de bones pràctiques en matèria de participació.
- ❑ **Mesura 5.1.** Suport a accions de difusió de l'associacionisme i captació de persones orientades a la població immigrada.
- ❑ **Mesura 5.2.** Impuls a accions formatives en matèria de sensibilització i gestió de la diversitat dirigida als gestors i responsables de les organitzacions.
- ❑ **Mesura 6.1.** Enfortiment i dinamització del Fòrum de la Immigració.

Atesa la situació que hi ha a les Illes Balears, la Direcció General d'Immigració es proposa els objectius següents:

1. Reforçar el teixit associatiu immigrant amb ajuts per mantenir la seva infraestructura, formació contínua dels seus responsables, assessorament jurídic i administratiu en relació amb les associacions i foment de les federacions d'associacions.
2. Prioritzar els projectes de caire participatiu i integrador, fomentar actuacions conjuntes amb organitzacions autòctones i promoure l'intercanvi d'experiències i bones pràctiques.
3. Reestructurar el Fòrum de la Immigració, canviant-ne la composició i convertint-la en un vertader organisme de caire consultor. Dotar el Fòrum de seu pròpia i de recursos econòmics perquè funcioni autònomament.

Eix XI: **SENSIBILITZACIÓ**

En el Pla Estratègic, la sensibilització es defineix com “el conjunt d’accions que pretenen influir sobre les idees, les percepcions, els estereotips i els conceptes de les persones i els grups per provocar un canvi d’actituds en les nostres pràctiques socials, individuals i col·lectives.” La importància d’aquesta estratègia, dirigida a eliminar barreres socials i ideològiques que dificulten la integració plena de les persones immigrades, l’esmenta el setè dels Principis bàsics comuns per a la política d’integració dels immigrants, aprovats pel Consell de Ministres de Justícia i Afers Socials de la Unió l’any 2004, el qual expressa la necessitat d’aplicar polítiques antidiscriminatòries actives, polítiques antiracistes i mesures de sensibilització “amb vista a promocionar els aspectes positius d’una societat caracteritzada per la diversitat”.

Pel que fa a això, el Pla Estratègic recull les prioritats que ja es varen establir en el Fons de suport a l’acolliment i la integració social dels immigrants i també al seu reforç educatiu, aprovats l’any 2005, i que són les següents:

1. Suport a accions que promoguin una imatge positiva de la immigració, en destaquin les aportacions en tots els camps i combatin prejudicis i estereotips.
2. Suport a projectes que tinguin com a objectiu la millora del tractament de la immigració en els mitjans de comunicació, en particular en els àmbits local i regional.
3. Suport a programes que promoguin el coneixement, per part del conjunt de la població, de les cultures dels països d’origen de les comunitats de persones immigrades amb més implantació.
4. Suport a actuacions i lluita contra el racisme i la xenofòbia.

5. Transferència de coneixements i bones pràctiques.

La diagnosi ens col·loca davant una situació que, lluny de millorar, s'agreuja. Les dades del Centre d'Investigacions Sociològiques assenyalen l'augment en el darrers anys de les actituds contràries a la immigració, és a dir, xenòfobes. Bàsicament, els motius del creixement del que s'anomena "nou racisme", és a dir, actituds fundades no ja en la creença de la superioritat biològica sinó cultural i en la por que la manera de vida occidental pugui degradar-se, es troben en la manera en què s'ha produït el fet migratori, en la seva magnitud i celeritat i en el fet que és percebut com una invasió.

La diagnosi destaca també l'important paper dels mitjans de comunicació, i suggereix la necessitat d'establir codis deontològics que garanteixin el tractament objectiu de les notícies relacionades amb la immigració. Igualment, s'incideix en l'escàs coneixement que hi ha de les mesures, les accions i les campanyes de sensibilització que duen a terme les administracions públiques.

Se sol dir, i escriure, que la immigració no és un fet nou en les Illes Balears. Atès que és veritat, ha de considerar-se que les ones migratòries peninsulars dels seixanta i setanta del segle passat tenen molt poc a veure amb el fenomen migratori actual. El resultat d'aquesta acumulació de successives immigracions és una estructura de població en la qual el 44% dels residents no són d'origen balear. Per tant, no només pot provenir de veure en perill la manera o el nivell de vida, sinó la cultura i la llengua autòctones, la qual cosa ens obliga a posar més èmfasi en les actuacions de sensibilització.

El Pla Estratègic basa les seves mesures en els objectius de millorar la imatge pública de la immigració, promoure els aspectes positius d'una societat diversa i generar canvis d'actituds en relació amb la immigració. D'entre aquestes, segons la prioritat, destacam les següents:

- **Mesura 1.2.** Foment d'accions que ajudin a comprendre al conjunt de la societat les realitats de les persones immigrants, dels seus projectes i dels procediments migratoris.

- ❑ **Mesura 2.1.** Foment de l'establiment de fòrums de trobada de població immigrant i autòctona, particularment a l'àmbit local.
- ❑ **Mesura 2.2.** Foment i realització d'activitats de difusió dels factors del procediment migratori, la dimensió, la complexitat, les causes i els efectes que produeix.
- ❑ **Mesura 2.3.** Foment i realització d'actuacions de difusió dels elements de les cultures d'origen de la població immigrant.
- ❑ **Mesura 3.1.** Foment de les activitats culturals dissenyades des de la perspectiva de la integració intercultural de la població immigrant.
- ❑ **Mesura 3.3.** Foment de programes de captació activa de la població immigrant perquè participi en altres programes socioculturals.
- ❑ **Mesura 5.3.** Actuacions de sensibilització adreçades a la població immigrant.
- ❑ **Mesura 5.4.** Actuacions de sensibilització en el món empresarial i en altres contextos específics.
- ❑ **Mesura 6.2** Foment de la participació de la població immigrant als mitjans de comunicació.
- ❑ **Mesura 7.1.** Foment i realització d'actuacions de difusió de la normativa antidiscriminatòria entre els actors que treballen en la protecció de drets.
- ❑ **Mesura 7.2.** Foment i realització d'actuacions de difusió de la normativa antidiscriminatòria europea.
- ❑ **Mesura 8.1.** Identificació de bones pràctiques en matèria de sensibilització.
- ❑ **Mesura 8.2.** Foment i realització d'actuacions de difusió de bones pràctiques en el tractament de la informació en matèria d'immigració.

- **Mesura 8.3.** Foment de la participació de la població immigrant en les actuacions de sensibilització.

La transversalitat és obligada, encara que és cert que en aquest camp és un poc difusa. És necessari que les administracions públiques tinguin una actitud positiva, transparent i decidida i, sobretot, facin una intensa tasca de difusió del que es vagi fent relacionat amb la sensibilització.

Més enllà del suport econòmic a projectes de sensibilització que resultin d'interès, la Direcció General d'Immigració té entre els seus objectius canviar la natura, el contingut i la importància del que fins ara s'ha conegut com a "Dia de l'Immigrant". Ens sembla una estratègia encertada concentrar en el mes previ a la celebració d'aquest dia les accions adreçades a conèixer les cultures de procedència o al diàleg entre cultures (mostres de cinema nacionals, exposicions, jornades, taules rodones, etc...), i generar així un espai continu i intens de sensibilització.

Eix XII: **CODESENVOLUPAMENT**

Cada vegada adquireix més força i sentit vincular la immigració amb accions de cooperació per al desenvolupament en els països d'origen de la població immigrada. Un desenvolupament que pugui aconseguir la satisfacció de les necessitats humanes bàsiques (salut, alimentació, habitatge, autonomia i llibertat, educació...) en igualtat de condicions per a homes i dones, un repartiment més equitatiu dels recursos i la seva manifestació política en una democràcia real i participativa, i que procuri la mitigació de la pobresa. Tot això necessita estratègies d'ocupació i autosuficiència dirigides a la utilització de recursos locals amb la finalitat de produir per satisfer les necessitats internes.

A les Illes Balears es va crear l'any 1999 la Direcció General de Cooperació, amb la finalitat de desenvolupar les competències relatives a la cooperació per al desenvolupament i la solidaritat amb els pobles del sud. Posteriorment, l'any 2006, començà a funcionar l'Agència de Cooperació Internacional de les Illes Balears, instrument per excel·lència per executar les polítiques en matèria de cooperació. Entre ambdues dates, l'any 2000 es va constituir el Consell de Cooperació per al Desenvolupament, òrgan consultiu i no vinculant, l'objectiu del qual és fomentar la participació d'entitats i d'ONGD en les polítiques de cooperació. Aquests instruments, a més del marc normatiu que, en concret, a les Illes representa la Llei 9/2005, de 21 de juny, de cooperació per al desenvolupament, constitueixen l'escenari a partir del qual hem de planificar la feina.

Tal com es recull en l'Esborrany del Pla Director de la Cooperació de les Illes Balears 2008-2011, elaborat per la Direcció General de Cooperació, en el moment d'analitzar la cooperació actual destaca, entre altres qüestions, que la línia de treball amb col·lectius de persones immigrades es troba en una fase inicial, que es correspon amb una trajectòria curta en el temps de la immigració extracomunitària a les Illes. Però hi afegeix que, a la mateixa vegada, les

associacions adquireixen cada cop un paper més destacat en el codesenvolupament.

Són aquestes les premisses que valoram a l'hora de planificar la feina en matèria de codesenvolupament. Feina que pretén, per una banda, impulsar la participació i la integració dels col·lectius de persones immigrades implicades en la societat d'origen i, per una altra banda, dinamitzar el vincle entre societats d'origen i acolliment mitjançant programes de cooperació al desenvolupament local. Igualment, també pretén impulsar la participació de les persones immigrades en les estratègies de codesenvolupament, mitjançant les associacions de persones immigrades, com a una de les vies per a fomentar la integració. S'ha de procurar la implicació de les persones immigrades com a agents de desenvolupament i que així puguin contribuir al desenvolupament dels seus països d'origen.

Un altre dels àmbits d'actuació ha de ser difondre aquelles actuacions que tinguin incidència en l'ús racional de les trameses de doblers, canalització de les trameses de divises i productes financers favorables, i assessorar sobre aquestes. I, evidentment, la integració laboral mitjançant la formació i l'experiència laborals ha de ser una poderosa eina en els projectes de retorn voluntari de la persona immigrada.

Una altra línia d'actuació que preveu aquest document de planificació és la participació (de tots els actors implicats) en un consens sobre el codesenvolupament que s'ha de desenvolupar com a programa en els plans anuals futurs.

En l'esborrany esmentat abans es fa menció que un dels principis generals d'actuació ha de ser la coordinació i la complementarietat entre les administracions públiques. En aquesta línia, i des del coneixement i l'estreta relació amb el fenomen migratori, és on podem aportar la nostra iniciativa i col·laboració en les polítiques de codesenvolupament que s'executin.

El Pla Estratègic exposa algunes mesures que fem nostres:

- **Mesura 3.1.** Suport a les capacitats i les qualificacions de les persones immigrades com a agents de desenvolupament.

- **Mesura 3.2.** Foment de l'esperit emprenedor entre les persones immigrades, mitjançant accions d'informació, orientació i informació.
- **Mesura 3.8.** Actuacions d'informació sobre utilització racional de trameses, canalització de les trameses i productes financers favorables.
- **Mesura 5.1.** Anàlisi de l'impacte de les migracions en els problemes relacionats amb la desestructuració familiar vinculada a processos migratoris.
- **Mesura 5.2.** Suport a projectes que incloguin l'acompanyament integral a famílies amb risc de desestructuració per la separació dels membres entre país d'origen i de destinació.

Per tal d'acomplir aquestes mesures, tal com expressàvem en paràgrafs anteriors, el treball coordinat és indispensable, i preferentment, amb la Direcció General de Cooperació i l'Agència de Cooperació de les Illes Balears, però a la mateixa vegada és necessària la coordinació amb aquests departament:

- Conselleria de Treball i Formació.
- Conselleria de Presidència.
- Conselleria d'Educació i Cultura.
- Associacions de persones immigrades i altres entitats socials.

ACTUACIONS

2008

Les actuacions que puguin dur-se a terme han de ser, sempre, els resultants de combinar les directrius del Pla Estratègic de Ciutadania i Integració amb els paràmetres de gestió que marquen els fons de suport i l'interès polític. Això no resulta fàcil perquè, independentment d'on posem l'accent de la política migratòria (per exemple, en l'acollida, en el problema de l'habitatge o la sanitat, la participació o la sensibilització), el 55% dels recursos han de destinar-se a educació i el 40% han de gestionar-se conjuntament amb les corporacions locals. No volem dir que sigui negatiu, sinó esmentar que queda un marge insuficient per fer política.

A aquesta dificultat, n'hi hem d'afegir una altra que no hi és aliena. En termes generals, l'Administració central entén que els fons de suport de l'MTAS són una aportació als fons que les comunitats autònomes posen a disposició de les polítiques migratòries respectives; això vol dir que s'hi pressuposen l'interès i la necessitat d'articular polítiques específiques d'immigració dotades econòmicament. Per exemple, la Generalitat de Catalunya destinarà enguany a immigració la quantitat de 162 milions euros: la comunitat catalana, amb una proporció d'immigrants cinc vegades major que Balears, destinarà 20 vegades el pressupost balear (o expressat en altres magnituds: Catalunya destinarà 188 euros per immigrant, Balears, 5).

La situació en la qual ens trobam a Balears és molt diferent. Pràcticament, i a aquest criteri han respost els pressuposts de la Comunitat Autònoma per a l'any 2008, les partides pressupostàries que es destinaran a immigració provenen, gairebé totalment, dels fons de suport, i l'aportació pressupostària pròpia que gestionarà la Direcció General d'Immigració suposa només el 29% del total de 7.900.000 euros.

I una tercera qüestió. Quan llegim els plans d'intervenció de les altres comunitats autònomes (posem per cas les de Catalunya, Madrid, Andalusia o Múrcia), els informes reflecteixen el número, la qualitat, el pressupost i la coordinació de les accions dirigides a la immigració de tots els departaments de l'Administració autonòmica. Ara com ara no ens és possible redactar un informe d'aquest tipus a les Illes Balears, cosa que reflecteix amb molta claredat la forma de treballar de l'anterior govern. També és un avís per a navegants. Des d'un govern d'orientació progressista no pot concebre's el fet migratori com a matèria exclusiva dels serveis socials i de la conselleria corresponent. La política immigratòria ha de ser una política de govern. La coordinació és preceptiva, d'aquí la importància de reactivar amb força la Comissió Interdepartamental.

El que es presenta en aquest annex és la relació d'eixos, mesures i accions que La Direcció General d'Immigració pretén dur a terme l'any 2008, amb el pressupostat detallat de cada un i l'organisme amb el qual se'n compartirà la gestió.

Els criteris de distribució, com assenyalàvem al principi, responen al que estableixen els fons de suport; el tipus d'accions consignades responen a les estratègies polítiques de la Direcció General d'Immigració i, més àmpliament, de la conselleria a la qual pertany.

Es pot comprovar que s'ha donat prioritat a l'acollida, ja sigui de manera específica en el marc local (convenis amb les corporacions locals i insulars), ja sigui en el sistema educatiu (conveni amb la Conselleria d'Educació i Cultura).

L'eix de l'ocupació és, en el nostre pla anual, testimonial. No pot ser d'una altra manera, ja que els recursos destinats a la inserció sociolaboral de les persones immigrants provenen dels fons europeus i són gestionats per la Conselleria de Treball i Formació.

Es fa un esforç important per mantenir i incrementar el servei de mediació d'habitatges, i assegurar-lo a les tres illes.

En l'eix de serveis socials es recullen els programes de mediació intercultural, que enguany i l'any que ve un dels pilars de la política d'integració que pretenem implantar.

Els pressuposts per als eixos de participació i sensibilització s'han dut al límit. Entenem que les associacions d'immigrants juguen un paper fonamental tant en

la integració dels nouvinguts com en la socialització dels que ja estan assentats, i que, igualment, són molt rellevants en la relació entre els diferents col·lectius d'immigrants i l'Administració pública.

Fora ja de les actuacions emmarcades en els fons de suport, per a l'any 2008 la Direcció General d'Immigració es proposa els objectius següents:

1. El Pacte per a la Immigració, necessari no només per deixar fixat el compromís del Govern de desenvolupar una determinada política d'immigració, sinó perquè aquesta és el resultat de l'acord entre el Govern, els agents socials i els representants més destacats de la societat civil.
2. El Pla de Ciutadania i Immigració, pla que inclourà les mesures i les que s'han de desenvolupar durant aquesta legislatura, i també els mecanismes de control i avaluació.
3. El Fòrum de la Immigració. Es presentarà una proposta per modificar-ne l'estructura, el manteniment i l'operativitat.
4. L'Observatori Permanent d'Immigració, dependent de la Direcció General, amb funcions d'anàlisi del fet migratori i de la relació d'aquest amb la realitat social, econòmica i laboral de les Illes Balears.

EIX	MESURA		ACCIO	TOTAL	GESTIO
I	ACOLLIMENT				
IA- ACOLLIMENT	a) Programes d'acolliment integral que incloguin projectes d'introducció a la societat d'acolliment, accions de derivació a serveis públics de caràcter general i, en el seu cas, classes d'idiomes i itineraris d'inserció.	IA-a.1	Ampliació i reforç de la xarxa de mediació intercultural municipal.	500.000	Convocatòria CCLL
		IA-a.2	Projecte pilot per posar en marxa i validació d'un protocol d'acolliment i integració.	100.000	Convocatòria CCLL
		IA-a.3	Reforç i millora de la xarxa OFIM (Palma)	195.000	Conveni Ajuntament de Palma
		IA-a.4	Reforç i millora de la xarxa OFIM (Menorca)	231.000	Conveni Consell Menorca
		IA-a.5	Reforç i millora de la xarxa OFIM (Mallorca)	400.000	Conveni IMAS
		IA-a.6	Reforç i millora de la xarxa OFIM (Eivissa)	180.000	Conveni Consell Eivissa
		IA-a.7	Projectes d'acolliment integral en Palma	110.000	Conveni Ajuntament de Palma
		IA-a.8	Projectes d'acolliment integral en municipis CAIB	110.000	Convocatòria CCLL
		IA-a.9	Gestió i coordinació de les xarxes bàsiques d'acolliment	30.000	Contracte Administratiu
		IA-a.10	Implantació d'un sistema d'acolliment integral en Formentera	45.000	Conveni Consell Formentera
		IA-a.11	Projectes d'acolliment i integració. Entitats Socials.	110.000	Convocatòria Entitats
		b) Acolliment especialitzat de persones immigrades en situació de vulnerabilitat, incloent allotjament i manutenció a més de les actuacions contemplades en els programes d'acolliment integral o altres requerides per la seva especial situació.	IA-b.1	Programa TURMEDA.	280.000
	TOTAL ACOLLIMENT			2.291.000	
IB- ACOLLIMENT ESPECIAL	a) Programa especial d'acolliment per al trasllat i atenció de menors estrangers no acompanyats desplaçats des de Canàries.	IB-b.1	Programa Menors Estrangers No Acompanyats. Col·laboració Consells Insulars	300.000	Aportació exclusiva MTAS
	TOTAL ACOLLIMENT ESPECIAL			300.000	

EIX	MESURA		ACCIÓ	TOTAL	GESTIÓ	
II EDUCACIÓ						
	a) Programes d'acolliment educatiu: Informació, orientació i acompanyament per l'accés i la integració en el sistema educatiu espanyol; prevenció de l'absentisme escolar.	II-a.1	Equips itinerants de suport	495.000	Conveni Educació	
		II-a.2	Pla de mediació educativa	215.800	Conveni Educació	
		II-a.3	Programa d'interlocució	23.000	Conveni Educació	
		II-a.4	Dotació aules d'acolliment	52.500	Conveni Educació	
		II-a.5	Pla d'intervenció socioeducatiu en col·laboració amb les CCLL	259.700	Conveni Educació	
	b) Reforç educatiu: programes de suport i compensació educativa en centres escolars; aprenentatge de les llengües de la societat d'acolliment; i reforç del sistema d'ajuts en l'àmbit escolar.	II-b.1	Reforç professorat AIT	450.000	Conveni Educació	
		II-b.2	Beques suport transport u menjador	200.000	Conveni Educació	
	c) Promoció de l'educació cívica intercultural; recursos materials didàctics i pràctiques educatives que afavoreixin la convivència intercultural; aprenentatge de les llengües i cultures d'origen.	II-c.1	Carpetes d'acolliment educatiu	44.000	Conveni Educació	
		II-c.2	Pàgina Web per a l'atenció a la diversitat	10.500	Conveni Educació	
		II-c.3	Programa Reforç educatiu	150.000	Conveni Educació	
	d) Reforç de l'escolarització dels alumnes d'origen immigrant, en etapes no obligatòries; educació infantil i educació post-secundària.	II-d.1	Facilitació accés a universitat majors 25 anys (UNED)	36.000	Conveni UNED	
		II-d.2	Facilitació estudis de posgrau (UIB)	60.000	Conveni UIB	
		II-d.3	Beques Fcatedra Iberoamericana	30.000	Conveni FCI	
	e) Foment d'actuacions coordinades entre els centres educatius i el seu entorn i d'activitats d'educació no formal i extracurriculars.	II-e.1	Promoció educativa	50.000	Conveni Educació	
		II-e.2	Integració d'adults immigrants	102.000	Conveni Educació	
	f) Formació d'adults: aprenentatge de llengües, programes de transició de l'escola al treball i foment de la formació professional per a immigrants adults.	II-f.1	Programa d'aprenentatge de català per a adults	362.000	Conveni COFUC	
		II-f.2	Pla de formació específic per a adults	170.000	Convocatòria Entitats	
		II-f.3	Programa ALTER, tallers de joves en dificultat	500.000	Col·laboració amb DG Menors	
		II-f.5	Projectes d'acolliment i aprenentatge de llengües per a adults	100.000	Convocatòria CCLL	
	g) Formació de professionals en atenció i gestió de la diversitat en l'àmbit educatiu.	II-g.1	Pla de formació en la diversitat i interculturalitat per a docents	61.200	Conveni Educació	
	TOTAL EDUCACIÓ				3.371.700	

EIX	MESURA		ACCIÓ	TOTAL	GESTIÓ
III OCUPACIÓ					
	a) Suport a programes d'accés, manteniment i promoció en l'ocupació.	III-a.1	Pla de formació prelaboral	75.000	Convocatòria Entitats
		III-a.2	Formació i gestió entitats, empreses i projectes	30.000	Convocatòria Entitats
	b) Reforç de la participació de persones immigrades en les polítiques actives d'ocupació; itineraris integrats d'inserció socio laboral; i col·laboració amb entitats d'intermediació laboral.	III-b.1	Informació i orientació laboral en Menorca	9.000	Conveni Consell Menorca
	TOTAL OCUPACIÓ			114.000	
IV HABITATGE					
	a) Informació i orientació sobre recursos d'allotjament en la fase d'assentament inicial i reforç de programes d'intermediació en el mercat de l'habitatge.	IV-a.1	Servei de mediació en habitatge. Menorca	70.000	Conveni Consell Menorca
		IV-a.2	Servei de mediació en habitatge. Mallorca	230.000	Conveni IMAS
		IV-a.3	Servei de mediació en habitatge. Eivissa.	90.000	Contracte administratiu
	TOTAL HABITATGE			390.000	

EIX	MESURA		ACCIÓ	TOTAL	GESTIÓ
V SERVEIS SOCIALS					
	b) Programes de gestió de convivència intercultural; mediació social i veïnal, gestió i prevenció de conflictes.	V-b.1	Programes de mediació en Palma	190.000	Conveni Ajuntament de Palma
		V-b.2			
	d) Formació de professionals en l'atenció a població de distints orígens i cultures i en mediació intercultural.	V-d.1	Formació en mediació intercultural UNED	30.000	Conveni UNED
TOTAL SERVICIOS SOCIALES				220.000	
VI SALUT					
	a) Suport a programes de promoció de la salut i assistència a les necessitats específiques de la població immigrada.	VI-a.1	Ampliació i reforç del programa de mediació sanitària	350.000	Conveni C. Salut
		VI-a.2	Servei de teletraducció	150.000	Conveni C. Salut
		VI-a.3	Programes de promoció de la salut	20.000	Conveni C. Salut
TOTAL SALUD				520.000	
VII INFÀNCIA Y JUVENTUT					
	a) Fomentar la participació social de nins i nines i joves immigrants en el teixit associatiu infantil i juvenil, així com en programes de voluntariat i impulsar la creació d'espais i projectes a nivell local que facilitin la convivència intercultural.	VII-a.1	Foment de la inserció social i la participació mitjançant projectes d'esport, oci i temps lliure		
TOTAL INFÀNCIA Y JUVENTUT				0	
IX MUJER					
	b) Actuaciones dirigidas a facilitar la integración social de las mujeres inmigrantes que se encuentren en una situación de especial vulnerabilidad, en especial víctimas de violencia de género, mujeres prostituidas, y víctimas de la trata de personas con fines de explotación sexual.	IX-b.1	Refuerzo de los servicios de acogida a víctimas de malos tratos	90.000	Convenio Consell Ibiza
TOTAL MUJER				90.000	

EIX	MESURA		ACCIÓ	TOTAL	GESTIÓ
X PARTICIPACIÓ					
	a) Suport a les associacions de persones immigrades destinades a la promoció de la integració i foment de llur interacció amb la població autoctona.	X-a.1	Suport al manteniment i la gestió de les entitats	90.000	Convocatòria Entitats
		X-a.2	Manteniment i gestió Casal Entitats	150.000	Contracte Administratiu
		X-a.3	Assessorament jurídic	25.000	Contracte Administratiu
	b) Foment de la incorporació de persones immigrades a organitzacions veïnals, escolars, esportives i d'oci, polítiques, sindicals, empresarials i professionals.	X-b.1	Suport a la federació i a la pràctica regulada del futbol	30.000	Conveni Federació Futbol i C Esports i juventut
		X-c.1	Celebracions i actes culturals de les associacions	125.000	Convocatòria entitats
	c) Suport a les iniciatives que fomentin el diàleg intercultural, la convivència i la participació ciutadanes.	X-c.2	Manteniment i dinamització Foro CAIB	50.000	Gestió DG Immigració
		TOTAL PARTICIPACIÓ			470.000
XI SENSIBILITZACIÓ					
	a) Accions que promoguin una millor comprensió dels processos i fenòmens migratoris, destaquin llurs aportacions i combatin prejudicis i estereotips.	XI-a.1	Programa de sensibilització illa d'Eivissa	30.000	Conveni Consell Eivissa
		XI-a.2	Publicacions, seminaris i campanyes.	100.000	Gestió DG Immigració
		XI-a.3	Curs Racisme i Xenofòbia	4.000	Conveni UNED
	TOTAL SENSIBILITZACIÓ			134.000	

CRITERIS MTAS

Aportació prevista MTAS (amb MENA)	5.619.000
Aportació prevista CAIB (Mínimo 30%)	2.281.700
TOTAL conveni	7.900.700

RESUM EIXOS	TOTAL
ACOLLIMENT	2.291.000
ACOLLIMENT ESPECIAL-MEN	300.000
EDUCACIÓ	3.371.700
OCUPACIÓ	114.000
HABITATGE	390.000
SERVEIS SOCIALS	220.000
SALUT	520.000
DONA	90.000
PARTICIPACIÓ	470.000
SENSIBILITZACIÓ	134.000
TOTALES	7.900.700

CORPORACIONS LOCALS (40% de l'aportació MTAS: 2.128.000)	2.410.000
--	-----------

EDUCACIÓN (mínimo 55% de aportación MTAS: 3.090.450)	3.371.700
--	-----------

